

ΠΑΡΑΚΛΗΤΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΕΤΟΣ 23^ο ΤΕΥΧΟΣ 113^ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2023

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ίδιοκτήτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Υπεύθυνος Ύλης:

Σταύρος Όλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

από Συντακτική Έπιτροπή

Διεύθυνση:

Όδος Αγίου Ανδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ίστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

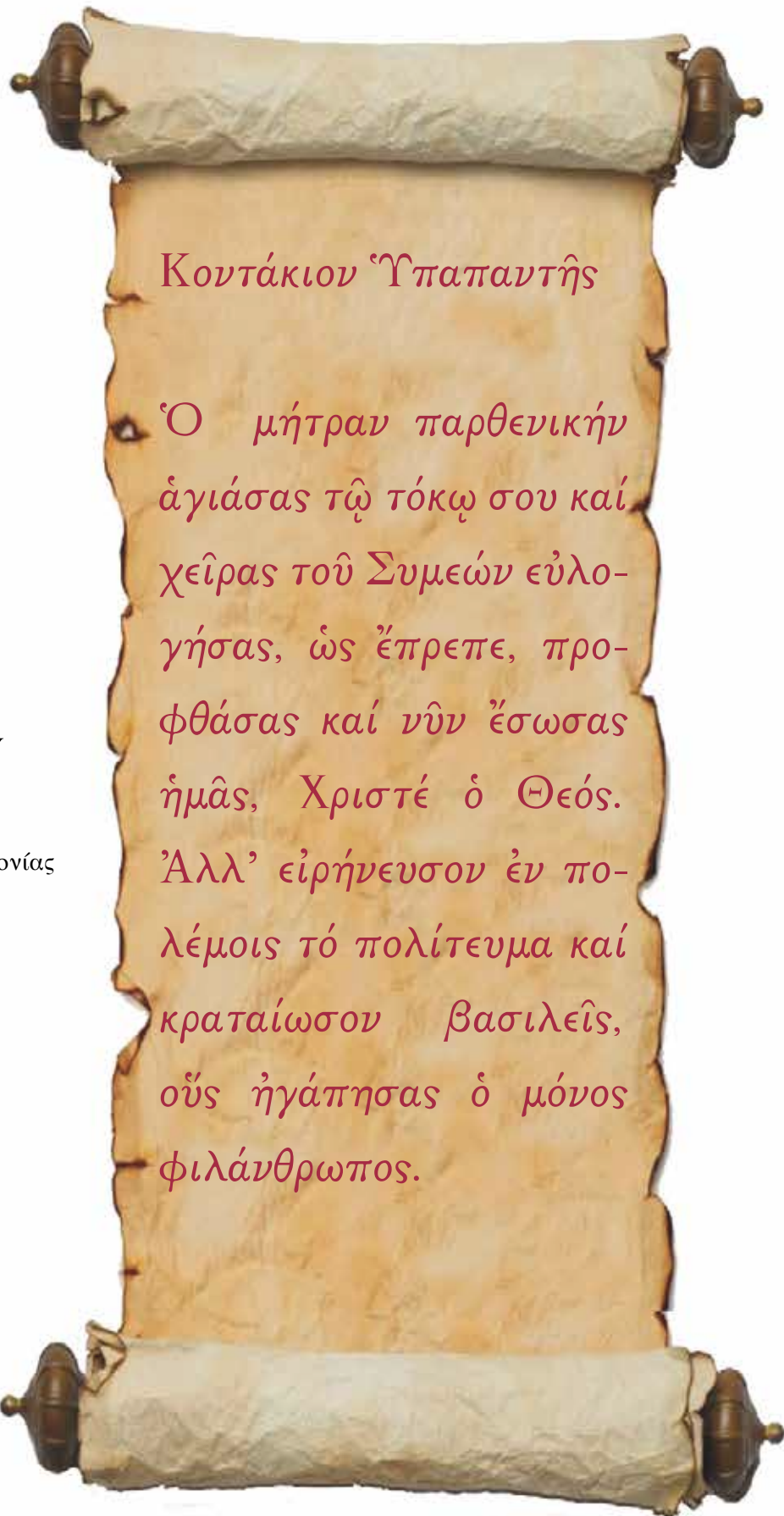
Έσωτερικού €7

Έξωτερικού €10

Τιμή Τεύχους: €1

Έξώφυλλο: Τοιχογραφία στό Πρωτάτο
του Αγίου Όρους, 13ος αι. Μανουήλ
Πανσέληγου

Όπισθόφυλλο: Ί. Ναός Ύπαπαντής
του Κυρίου στό Πεντάκωμο, 19ος αι.

Κουτάκιον Ύπαπαντής

Ό μήτραν παρθενικήν
αγιάσας τῷ τόκῳ σου καί
χείρας του Συμεών εύλο-
γήσας, ὡς ἔπρεπε, προ-
φθάσας καί νῦν ἔσωσας
ἡμᾶς, Χριστέ ὁ Θεός.
Άλλ' εἰρήνευσον ἐν πο-
λέμοις τό πολίτευμα καί
κραταίωσον βασιλεῖς,
οὓς ἠγάπησας ὁ ἄριστος
φιλόανθρωπος.

Όι ἀρθρογράφοι ἔχουν τήν ἀπόλυτην εὐθύνην τῶν
ἀπόψεών τους

Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ

τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Ὄταν παρασταθοῦμε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τότε τό πρῶτο κίνημα τῆς καρδιάς μας εἶναι ἡ εὐχαριστία μας πρὸς Αὐτόν. «Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ», λέμε στή Θεία Λειτουργία. Καί ἀπαντοῦμε «ἄξιον καί δίκαιον». Καί πράγματι εἶναι ἄξιο καί δίκαιο νά Τόν εὐχαριστοῦμε. Βλέπετε ὅτι κι ἡ Θεία Λειτουργία λέγεται Θεία Εὐχαριστία. Καί μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι αὐτή ἡ κίνηση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεό πρέπει νά εἶναι οὐσιαστικά μία εὐχαριστία. Ὄταν εἰσερχόμαστε στό κυριότερο μέρος τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ ἱερεὺς, ἡ Ἐκκλησία, μᾶς προτρέπει νά ἔχουμε μέσα μας εὐχαριστία. Δέν μᾶς λέει τίποτα ἄλλο ἐκεῖνη τήν ὥρα καί νά μᾶς φοβερίζει λέγοντας: «Ἀλοίμονό σας πού εἶστε ἀμαρτωλοῖσκαφετεῖτε τήν κόλαση, τά βασανιστήρια, τόν θυμό τοῦ Θεοῦ, ὅτι θά πάτε στήν κόλαση ὅλοι». Τίποτα ἀπ' ὅλα αὐτά δέν λέει. Αὐτά εἶναι νηπιώδη πράγματα στήν πνευματική ζωή. Δέν εἶναι ἡ σωστή σχέση μας μέ τόν Θεό. Ποιά εἶναι ἡ σχέση μας; Ἡ σχέση μας εἶναι σάν τέκνα Θεοῦ νά εὐχαριστοῦμε τόν οὐράνιο Πατέρα μας. Βέβαια, ξέρουμε ὅτι εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ. Ξέρουμε ἀκόμα ὅτι εἴμαστε ἀμαρτωλά παιδιά τοῦ Θεοῦ. Δέν εἴμαστε καλοί· δέν εἴμαστε καθόλου καλοί. Αὐτός πού νομίζει ὅτι εἶναι καλός, δέν ἔχει διάθεση νά εὐχαριστήσῃ τόν Θεό. Ἐνῶ αὐτός πού ξέρει πώς δέν εἶναι καθόλου καλός, ἐκεῖνος εὐχαριστεῖ περισσότερο τόν Θεό.

Λέει ἓνα τροπάριο: «Ποῦ γάρ εἶχε τό φῶς σου λάμψαι εἰμή τοῖς ἐν σκότει καθημένοις». Δηλαδή, ἐπειδή ξέρουμε ὅτι εἴμαστε μέσα στό σκοτάδι, κι ἔλαμψε τό φῶς σου σ' ἐμᾶς πού εἴμαστε σκοτισμένοι, γι' αὐτό σ' εὐχαριστοῦμε ἀκόμα παραπάνω. Ἄν εἴμαστε δί-

καιοί καί καλοί, θά λέγαμε, ἀφοῦ εἴμαστε δίκαιοι, φυσικό εἶναι ὁ Θεός νά εἶναι κοντά μας. Καί δυστυχῶς αὐτή τήν ἐντύπωση τήν ἔχουμε πάρα πολλοί ἄνθρωποι. Εἶναι μία ἀρρωστημένη κατάσταση νά πιστεύουμε ὅτι ἀξίζουμε, τρόπον τινά, τήν εὐνοια τοῦ Θεοῦ. Ἀκούω πολλές φορές ἀνθρώπους πού ἔρχονται καί τοῦς ρωτῶ πῶς εἶναι οἱ σχέσεις τους μέ τόν Θεό. Μοῦ λένε «πολύ καλές, πάτερ, πάρα πολύ καλές. Ὅ,τι τοῦ ζητήσω μοῦ τό κάνει. Ὅ,τι προσευχηθῶ στόν Θεό, ὅλα τά αἰτήματά μου, τά κάνει. Εἴμαστε ὅλοι καλά σπίτι μας, ἔχουμε ὑγεία καί ὅλα πᾶνε πάρα πολύ καλά, γιατί ὅ,τι θέλουμε μᾶς τό κάνει». Μάλιστα, μερικοί ἄνθρωποι οἱ καημένοι, μέσ στήν ἀπλοϊκότητά τους, μοῦ λένε «μακάρι νά εἶναι καλά ὁ Θεός, ὅ,τι θέλουμε μᾶς τό κάνει». Λές καί ὑπάρχει κίνδυνος νά ἀρρωστήσῃ ὁ Θεός καί τοῦ εὐχόμεστε νά εἶναι καλά, γιά νά μᾶς ἔχει κι ἐμᾶς καλά. Ὁ Θεός καλά εἶναι, ἐμεῖς εἴμαστε ἀρρωστοί.

Ἄν, λοιπόν, κάποια στιγμή δέν σοῦ πᾶνε ὅλα καλά, τί θά γίνει; Δηλαδή, ἔχουμε καλές σχέσεις μέ τόν Θεό, ἐπειδή ὅλα μᾶς πᾶνε καλά; Αὐτό δέν εἶναι καλή σχέση μέ τόν Θεό. Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος αισθάνεται ἔτσι, ὅπως δῆποτε ἔχει μία πνευματική ἀσθένεια.

Αὐτό τό αἶσθημα τῆς εὐχαριστίας λείπει ἀπό τήν καθημερινότητα ὅλων μας. Ἐνῶ οἱ παλαιότεροι ἄνθρωποι, πού ἦταν πιό ἀπλοῖ καί πιό ταπεινοί, εὐχαριστοῦσαν τόν Θεό γιά ὅλα. Ἄς ἐξετάσει ὁ καθένας τόν ἑαυτό του.

Ὄταν ξυπνᾶμε κάθε μέρα, πόσοι ἀπό ἐμᾶς λέμε δόξα Σοι ὁ Θεός; Εὐχαριστοῦμε Χριστέ μου, πού μᾶς ἀξίωσες νά ξυπνήσουμε. Πόσοι ἀπό ἐμᾶς ὅταν τρώμε, εὐχαριστοῦμε τόν Θεό γιά τό φαγητό πού μᾶς ἔδωσε; Εἶναι λυπηρό

πράγμα, ξέρετε.

Ἡ Ἐκκλησία τί μᾶς διδάσκει; Ὅταν πᾶμε νά κάνουμε κάτι, κι ἓνα ποτήρι νερό νά πιούμε ἀκόμα, στά μοναστήρια περισσότερο, βλέπετε ἀνθρώπους νά κάνουν τόν σταυρό τους. Θυμᾶμαι κι ἐγώ ὅταν ἦρθα στήν Κύπρο κι ἤμουν συνηθισμένος νά κάνω τόν σταυρό μου, μοῦ ἔδιναν ἓνα ποτήρι νερό καί ἔλεγαν «μά για ἓνα ποτήρι νερό βάζετε τόν σταυρό σας; Τόσο σπουδαῖο πράγμα εἶναι ἓνα ποτήρι νερό;». Ναί, εἶναι πολύ σπουδαῖο πράγμα νά μπορεῖς νά πιεῖς ἓνα ποτήρι νερό.

Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά ἀνακαλύψει στήν κάθε λεπτομέρεια τῆς ζωῆς του, τό πόσο σπουδαῖο πράγμα εἶναι αὐτό τό ὁποῖο κάνει, τότε αὐτός ὁ ἄνθρωπος δοξολογεῖ συνέχεια τόν Θεό.

Θυμᾶμαι, μοῦ διηγόταν ἓνας πνευματικός στό Ἅγιον Ὅρος, ὅτι κάποτε τόν κάλεσε ὁ Ὠνάσης, αὐτός ὁ πολύ πλούσιος ἄνθρωπος, νά τοῦ κάνει ἀγιασμό σπίτι του. Πηγαίνοντας, αὐτός

ἔλεγε, «πῶς θά δῶ τώρα αὐτόν τόν τεράστιο ἄνθρωπο, πού εἶναι ὁ πιό πλούσιος τοῦ κόσμου;». Πῆγε καί τόν βρῆκε σέ μία πολυθρόνα, καί τί εἶχε αὐτός ὁ ἄνθρωπος; Εἶχε τά μάτια του κολλημένα μέ κάτι σάν τσιρότο. Τί συμβαίνει ἄραγε; Τοῦ λέει «ξέρεις, πάτερ, ἔχω ἓνα μεγάλο πρόβλημα· δέν ἀνοίγοκλείνουν τά μάτια μου. Ξέρεις πόσο ὑποφέρω ἀπ' αὐτό τό πράγμα;». Ἀπ' αὐτή τήν ἀπλή κίνηση πού ἐμεῖς κάνουμε πολλές φορές τήν ἡμέρα, καί τήν κάνουμε ἀκριβῶς για νά ὑγραίνεται τό μάτι μας, για νά μπορεῖ νά βλέπει κλπ. Τό δικό του νεῦρο παρέλυσε καί ὑπέφερε, βασανιζόταν, ἦταν ἡ ζωή του μαρτύριο, ἐπειδή δέν μποροῦσε νά κάνει αὐτή τήν ἀπλή

κίνηση. «Τώρα, τοῦ λέει, καταλαβαίνω πόσο σπουδαῖο εἶναι αὐτό τό πράγμα, ὅμως δέν μπορῶ νά τό κάνω καί ὑποφέρω».

Πόσα πράγματα κάνουμε καί πόσα ζοῦμε, τά ὁποῖα δέν τά καταλαβαίνουμε. Ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία μᾶς διδάσκει καί μέσα στά ἀπλά πράγματα, ὅπως ὅταν πᾶμε νά φᾶμε ἓνα πιάτο φαγητό, νά κάνουμε προσευχή. Κι ὅταν δεῖτε τά βιβλία τῆς Ἐκκλησίας, λέει μέσα ἀκολουθία τῆς τραπέζης. Δηλαδή, ὑπάρχει μία ἀκολουθία πού κάνουμε για νά φᾶμε. Λέει κανεῖς, καλά βρέ παιδί μου, μέχρι καί για νά φᾶμε θά κάνουμε ἀκολουθία; Ἐνα πιάτο φαί δέν μποροῦμε νά τό φᾶμε; Πρέπει νά σταθοῦμε ἀπό πάνω του καί νά τοῦ ποῦμε προσευχές;

Ὅμως, ξέρετε, ὅταν μάθουμε ἔτσι, καί στό σπίτι μας μέσα κι ἐσεῖς πού ἔχετε οἰκογένειες, μάθετε αὐτό τό ἀπλό πράγμα: Πρίν καθήσετε νά φάτε, ὅταν βάλετε τό φαγητό, σηκωθείτε ἐσεῖς κι ἡ οἰκογένειά σας καί πείτε τό Πάτερ

ἡμῶν. Μετά, ἐκείνη τήν ὥραία εὐχαριστήρια προσευχή πού λέει «εὐχαριστοῦμε Σοι, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ὅτι ἐνέπλησας ἡμᾶς τῶν ἐπιγείων Σου ἀγαθῶν· μή στερήσης ἡμᾶς καί τῆς ἐπουρανίου Σου βασιλείας». Βλέπετε, πόσο ὥραια πράγματα; Δηλαδή, τρῶμε τό φαγητό μας, καί μετά μ' ὅλη μας τήν ψυχή λέμε «εὐχαριστοῦμεν Σοι Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ὅτι ἐνέπλησας ἡμᾶς τῶν ἐπιγείων Σου ἀγαθῶν». Τή δεύτερη, ἂν θυμᾶμαι καλά, φορᾶ πού πῆγα στόν πατέρα Παῖσιο, ὅταν ἤμουν 18 χρονῶν ἦταν ἡ πρώτη φορά πού μέ κράτησε κοντά του. Μοῦ λέει:

- Τώρα νά φᾶμε
- Τί νά φᾶμε, γέροντα;

- Θά σοῦ κάνω μεγάλο τραπέζι σήμερα, πού σ' ἔχω φιλοξενούμενο.

- Ἔχω ψάρια, μπακαλιάρους! Θά κάνω τράπεζα μεγάλη! Ἔχουμε ἐπισκέπτες ἐδῶ.

Δέν εἶχε τραπέζι ὁ γέροντας στό κελλί του. Βγήκαμε ἔξω, στό χωράφι. Ἐκεῖ εἶχε ἕνα βράχο καί λέει «δύο λεπτά νά στρώσω τό τραπέζι». Πῆγε κι ἔφερε ἕνα μουσαμά, ὅπως αὐτούς τούς ὁποίους οἱ γιαγιάδες μας ἔστρωναν στό τραπέζι. Πάνω στόν μουσαμά εἶχε διάφορα ζωγραφισμένα πράγματα· μπανάνες, σταφύλια, καρπούζια. Λέει, «αὐτό τόν μουσαμά τόν ἀπλώνω, μόνο ὅταν ἔχω ἐπίσημους ἐπισκέπτες, ὄχι κάθε μέρα». Εἶχε παξιμάδι καί μοῦ λέει "θέλεις τσάι;" Τοῦ λέω "ὄχι εὐχαριστῶ, δέν θέλω." Πῆγε κι ἔβγαλε ἕνα κρεμμυδάκι φρέσκο, πού εἶχε πεντέξι ἐκεῖ, κι ἕνα μαρούλι. Καί φάγαμε γιά μεσημέρι ἐλιές, κρεμμύδι καί μαρούλι. Τό ἔστρωσε πάνω στόν βράχο. Ἦμαστε μόνοι μας ἐκεῖ. Ἦταν ἔρημος, δέν ἔβλεπες τίποτα ἐκεῖ.

Δέν θά ξεχάσω ποτέ μου αὐτό τό πράγμα. Ὅταν ἦταν νά φᾶμε, μοῦ λέει ἔλα νά κάνουμε προσευχή. Σταθήκαμε νά κάνουμε προσευχή. Ὁ πατήρ Παΐσιος σηκώνει τά χέρια του καί λέει «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς...». Τί νά σᾶς πῶ, ἔνιωσα ὅτι πραγματικά ἦταν ὁ Θεός ἐκεῖ παρών. Μετά εἶπε αὐτή τήν προσευχή: «Εὐχαριστοῦμε Σοι, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ὅτι ἐνέπλησας ἡμᾶς τῶν ἐπιγείων σου ἀγαθῶν...». Τί φάγαμε; Τίποτα. Κάτι παξιμάδια, πού ὑπό ἄλλες συνθήκες, νά μέ πλήρωναν δέν τά ἔτρωγα μέ τίποτα, ἕνα ὠμό κρεμμύδι, κι ἕνα μαρούλι. Ἀλλά, δέν θά ξεχάσω ποτέ μου αὐτή τήν ὥρα. Ἦταν τό πιό σπουδαῖο γεῦμα πού κάναμε.

Ἐάν κάνουμε ἔτσι σπίτι μας, τότε θά δημιουργήσουμε αὐτή τήν ὠραία ἀτμόσφαιρα πού δυστυχῶς χάθηκε, καί αὐτή ἀναζητοῦν τά παιδιά μας.

Ἐάν μάθαινε τό παιδί νά προσεύχεται καί νά εὐχαριστεῖ τόν Θεό, τότε θά ἦταν πολύ διαφορετικά τά πράγματα.

Ἐάν ἔτσι κάνουμε, τότε ἀξιοποιοῦμε τά ἀπλά πράγματα. Ἦτσι ἀρχίζουμε. Ὁ Χριστός εἶπε «ἐάν σᾶς εἶπα τά ἐπίγεια καί δέν μπορεῖτε νά τά καταλάβετε, πῶς θά σᾶς πῶ

τά ἐπουράνια;». Ἐάν αὐτό τό ἀπλό πράγμα, δηλαδή ἀπό τό ἀπλό πιάτο φαί πού θά φᾶμε τό μεσημέρι, δέν εὐχαριστοῦμε τόν Θεό, πῶς θά Τόν εὐχαριστήσουμε στή Λειτουργία καί γιά ἀνώτερα πράγματα;

Ἀλλά ποιός εὐχαριστεῖ τόν Θεό; Μόνο ὁ ταπεινός ἄνθρωπος. Αὐτός πού δέν ἔχει ταπείνωση νομίζει ὅτι ὁ Θεός τοῦ εἶναι χρεώστης, ὅτι τοῦ χρωστᾷ ὅλ' αὐτά τά πράγματα. Καλό εἶναι νά ἐρευνήσουμε ὅλοι τόν ἑαυτό μας, ἐάν ἄραγε μέσ στήν ψυχή μας ὑπάρχει πνεῦμα εὐχαριστίας γιά κάθε πράγμα. Ἔρετε πόσο ὠραία εἶναι ἡ ζωή μας, ὅταν εὐχαριστοῦμε τόν Θεό; Νά μάθουμε, νά ἀνακαλύψουμε στόν ἑαυτό μας, κάθε ὥρα καί λεπτό, αὐτά τά στοιχεῖα τῆς εὐχαριστίας. Ἀκόμα καί γιά τά πλέον ἀπλά πράγματα.

Μάθε νά δοξολογεῖς τόν Θεό γιά ὅλα, γιά ὅλα τά κακά, τίς δυστυχίες, γιά τά πάντα νά λές δόξα Σοι ὁ Θεός. Ὅταν λές δόξα Σοι ὁ Θεός καί τό λές μέ τήν καρδιά σου, ὅλα γίνονται πλέον ἐλαφριά. Ἐνῶ ὅταν δέν λές ἔτσι, καί τό καλό σοῦ βγαίνει ξινό.

Λέει ὁ ἀββᾶς Ἰσαάκ ὅτι «τοῦ ἄφρονος τό μέρος μικρόν ἐστίν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ». Δηλαδή, τοῦ ἀνθρώπου πού δέν ἔχει πνευματική γνώση, τοῦ ἄφρονα, ὅ,τι καί νά τοῦ δώσεις τοῦ φαίνεται μικρό. Δέν ικανοποιεῖται, οὔτε εὐχαριστεῖται μέ τίποτα. Δέν λέει ποτέ αὐτό τόν λόγο. Φυσικό εἶναι ὅτι, ἂν μέ τόν ἀδελφό σου, μέ τόν ἄνδρα σου, μέ τό παιδί σου, δέν μπορεῖς νά ἔχεις αὐτή τή σχέση, πῶς θά τήν ἔχεις μέ τόν Θεό; Μήν ἀπατώμεθα. «Ὁ μὴ ἀγαπῶν τόν ἀδελφόν αὐτοῦ, οὔτε τόν Θεόν ἀγαπᾷ», λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος.

Ἐάν μέ τούς γύρω μας δέν εἴμαστε εὐχαριστημένοι, δέν τούς εὐχαριστοῦμε, δέν εὐχαριστοῦμε οὔτε τόν Θεό. Ἀπ' αὐτό ξεκινᾶμε, ἀπό τό ἀπλό, γιά νά ἀνέβουμε στό μεγαλύτερο.

Πόσους ἀνθρώπους θυμᾶμαι νά εὐχαριστοῦν τόν Θεό! Πόσο σπουδαῖοι ἄνθρωποι εἶναι. Ἀκόμα καί τό πρόσωπό τους. Θυμᾶμαι κάτι γιαγιάδες πού ἔχουν προβλήματα φοβερὰ, καί βλέπεις στό πρόσωπό τους μία ἰλαρότητα, μία καλοσύνη, μία εἰρήνη. Γιατί; Γιατί

λένε δόξα Σοι ὁ Θεός. Δέν γογγύζουν, δέν ἀγανακτοῦν, δέν δυσανασχετοῦν. Δέν εἶναι μοιρολατρεία αὐτό τό πράγμα, ἀλλά εἶναι γενναιότητα ψυχῆς ὁ ἄνθρωπος νά ἀποδέχεται τήν καθημερινότητα σάν νά εἶναι ἐκ χειρὸς Κυρίου, καί νά εὐχαριστεῖ τόν Θεό γιά ὅλ' αὐτά τά πράγματα. Ἡ εὐχαριστία εἶναι ἀκριβῶς αὐτό τό στοιχεῖο, πού μεταβάλλει ὅλα τά πικρά πράγματα πού μᾶς συμβαίνουν σέ γλυκύτατα.

Φανταστεῖτε τά παιδιά μας νά μεγαλώνουν σ' ἓνα σπίτι πού ποτέ δέν βλέπουν αὐτή τήν εὐχαριστία τῶν γονιῶν τους. Ὑστερα τί θά γίνουν αὐτά τά παιδιά;

Θυμᾶμαι κάποιο μοναχό στό Ἅγιον Ὄρος, ὁ ὁποῖος ἦταν κηπουρός. Ἐμεῖς ἀπό τή Σκήτη δέν εἶχαμε κήπους, γιατί οἱ καλύβες μας ἦταν μέσ στά βράχια. Ἐλάχιστα πεζούλια εἶχαμε ὅπου βάζαμε λίγο χῶμα, γιά νά βάλουμε κανένα χορταράκι. Πηγαίναμε λοιπόν στά μοναστήρια πού εἶχαν κήπους μεγάλους, γιά νά μᾶς δώσουν ἐλεημοσύνη χόρτα, γιά νά μαγειρέψουμε κι ἐμεῖς. Κάποιος μοναχός ἐκεῖ πού πηγαίναμε, λοιπόν, μᾶς φόρτωνε πράγματα.

- Πάτερ μου, δέν χρειαζόμαστε...

- Πάρτε πατέρες, πάρτε.

- Μά εἶναι πολλά, τί νά τά κάνουμε;

- Μά πάρτε, πάρτε.

Συνέχεια μᾶς φόρτωνε, κι αὐτός σκοτωνόταν ὅλη μέρα. Ἐμεῖς πηγαίναμε μόνο γιά νά πάρουμε, δέν πήγαμε καμιά φορά νά τσαπίσουμε ἢ νά ποτίσουμε.

- Φτάνει πάτερ, εὐχαριστοῦμε.

- Ὅχι, ἐγώ εὐχαριστῶ. Πάρα πολύ σᾶς εὐχαριστῶ!

Δηλαδή, χαιρόταν πολύ ὅταν μᾶς ἔδινε κάτι. Θυμᾶμαι καί κάποιον ἄλλο, πού ἔμενε στίς Καρυές, τήν πρωτεύουσα τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Πηγαίναμε ἐκεῖ ἀπό τή Σκήτη γιά δουλειές. Πολλές φορές πηγαίναμε καί ἀπροειδοποίητα καί ἀργά τή νύκτα, καί τόν παίρναμε τηλεφῶνο.

- Πάτερ, θά ἔρθουμε νά μᾶς φιλοξενήσεις.

- Μετά πολλῆς χαρᾶς! Μεγάλη μου τιμή! Μετά χαρᾶς!

Ξέρετε τί φασαρία κάναμε; Μεγάλη φασαρία. Ἐπρεπε νά μᾶς μαγειρέψει, νά μᾶς

στρώσει, νά μᾶς ἀνάψει τή σόμπα, νά μᾶς περιποιηθεῖ, χαλούσαμε τό πρόγραμμά του. Τά κάναμε ὅλα ἄνω κάτω ὅταν πηγαίναμε ἐκεῖ. Διότι εἴμαστε ξένοι. Οὐδέποτε δέν εἶπε «ἐ, ἐλάτε» ἢ κάτι τέτοιο, ἀλλά πάντοτε ἔλεγε ἐλάτε, μετά πολλῆς χαρᾶς. Κι ὄχι μόνο μετά πολλῆς χαρᾶς, ἀλλά ἔλεγε καί μεγάλη μου τιμή πού ἔρχεστε κοντά μου. Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολύ.

Λέει ὁ ἄββᾶς Ἰσαάκ: «Ὅταν ἔλθει ἓνας ξένος σπίτι σου, φρόντισε νά τόν τιμήσεις σάν νά βλέπεις τόν Θεό, σάν Ἄγγελο Θεοῦ. Νά τόν πιάσεις, νά τοῦ καταφιλήσεις τά χέρια του, νά τοῦ πεις ὅτι εἶναι μεγάλη μέρα γιά σένα σήμερα πού ἦλθε σπίτι σου. Νά τόν βάλεις νά καθήσει, νά τοῦ δώσεις ἐλευθερία καί νά τοῦ πεις λόγια: “τίμησον αὐτόν ὑπέρ τήν δύναμίν του”. Δηλαδή νά τοῦ πεις λόγια παραπάνω ἀκόμα. “Εἶσαι πολύ καλός ἄνθρωπος καί πάρα πολύ χαίρομαι πού σέ βλέπω” καί νά τοῦ πεις λόγια ἐπαινετικά, κολακευτικά. Νά τόν ἐπαινέσεις τόν ἄνθρωπο αὐτό, ὄχι γιά νά εἶσαι ἀνθρωπάρεσκος, ἀλλά γιά νά μάθεις ὅτι πρέπει νά κοινωνήσεις μέ τόν ἀδελφό σου».

Λέει κάπου τό Γεροντικό, ὅτι ὅταν δεῖς ἄνθρωπο νά ἐπαινεῖ τόν ἄλλον, τότε μάθε ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι σέ μέτρα μεγάλα. Πήγαν σέ κάποιον γέροντα καί τοῦ λένε «ἄββᾶ, πήγαμε στόν ἄββᾶ Ποιμένα καί μᾶς εἶπε πολύ καλά λόγια γιά σένα». Τούς λέει: «Ναί, ἀλλά μάθετε ὅτι ὁ ἄββᾶς Ποιμὴν εἶναι σέ πολύ μεγαλύτερα μέτρα ἀπό μένα, γιατί ἐπαινέσε ἄλλον». Ἐνῶ ἐμεῖς πολύ δύσκολα νά ποῦμε μία καλή κουβέντα γιά τόν ἄλλον. Λέμε «ἐ, καλός εἶναι» ἢ «καλός εἶναι ἀλλά...». Ὅταν εἶναι κανένα πρόσωπο μακριά πού δέν μᾶς ἐνδιαφέρει, μπορεῖ νά ποῦμε κανένα καλό λόγο.

Ἀκόμη, ξέρετε, καί μ' ἐμᾶς τούς πνευματικούς ἀνθρώπους, τούς ἱερεῖς, συμβαίνει αὐτό. Ρωτᾶμε ἓναν πνευματικό, «ὁ τάδε πνευματικός εἶναι καλός;», σοῦ λέει, «καλός». Ἐνῶ ἄλλοι λένε «εἶναι πολύ καλός, ἐξαιρετικός, πάρα πολύ καλός». Αὐτό τί σημαίνει; Σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἔχει μία ἐλευθερία. Ἐφυγε ἀπ' αὐτά τά μίξερα πράγμα-

με. Ξέρετε τί σπουδαίο πράγμα είναι αυτό; Πράγματι, αν τό ξέρετε ότι θά έρθει μία στιγμή, και καλό είναι νά 'ρθεϊ όταν ακόμα ζοϋμε, πού θά ευχαριστήσουμε τόν Θεό για όλα τά λυπηρά τής ζωής μας. Ξέρετε πότε; Όταν κάνουμε υπομονή και προσευχόμαστε και δοξολογοϋμε τόν Θεό, τότε ξαφνικά, μέσ στην καρδιά μας αρχίζει νά μεταβάλλεται ό πόνος, γίνεται γλυκός πόνος και τό φαρμάκι γίνεται φάρμακο και τά πικρά γίνονται γλυκά. Τότε λέμε αυτό πού έλεγε κι ό Δαυίδ: «Άγαθόν μοι ότι τεταπεινώσάς με». Δηλαδή, πράγματι είναι σπουδαίο πράγμα τό ότι μέ ταπεινώσεις, τό ότι μέ πλήγωσες, τό ότι έπέτρεψες νά τραυματιστώ, νά κτυπηθώ, νά συντριβώ, είναι σπουδαία ευεργεσία για μένα. Άλλά πότε τό λέμε; Μόνο όταν καταλάβουμε αυτό τό ευεργετικό χέρι του Θεού στή ζωή μας.

Όταν ένας γιατρός μās κάνει έγχειρηση και πονάμε, σπάνια λέμε εκείνη τήν ώρα τό ευχαριστώ. Αφού είμαστε χάλια. Ποιός θά πει εκείνη τήν ώρα τό ευχαριστώ; Όταν όμως τελειώσει ή έγχειρηση και γίνουμε καλά, και ξεπεράσουμε τόν κίνδυνο, λέμε «ευχαριστούμε γιατρέ μου, πράγματι μās βοήθησες και γίναμε καλά». Αυτό όμως όταν αισθανθούμε τήν υγεία. Άλλά, είναι μεγάλη υπόθεση νά ευχαριστούμε και τόν γιατρό και τόν Θεό, όταν ακόμα εύρισκόμαστε στό στάδιο τής έγχειρησης, όταν εκείνη τήν ώρα ύφιστάμεθα τήν παιδαγωγική έγχειρηση του Θεού μέσα μας και είμαστε βυθισμένοι στον πόνο, στή θλίψη, στό τραύμα. Εκείνη τήν ώρα ξέρετε πόσο σπουδαίο πράγμα είναι ό άνθρωπος νά κινηθεϊ και νά πει αυτό τόν λόγο: «Δόξα Σοι ό Θεός»!

Η Έκκλησία προβάλλει πάντοτε τόν Ίώβ, και λέει ό άγιος Ίωάννης ό Χρυσόστομος «Ω τής μακαρίας φωνής του Ίώβ». Ό Ίώβ μακαρίστηκε όταν είπε «είη τό όνομα Κυρίου ευλογημένο». Πότε τό είπε; Όταν πέθαναν τά παιδιά του, όταν σκοτώθηκαν όλοι γύρω του, όταν χάθηκαν τά υπάρχοντά του, όταν περιφρονήθηκε, όταν τόν πέταξαν όλοι, όταν τόν άρνήθηκε ή γυναίκα του, όταν έγινε ράκος στίς ασθένειές του,

κι αυτός είπε «είη τό όνομα Κυρίου ευλογημένο». Και πράγματι, εκείνη τήν ώρα ήταν πού μακαρίστηκε. Όχι όταν όλα ήταν καλά. Όταν όλα ήταν καλά κι έλεγε «δόξα Σοι ό Θεός», εκείνο τό «δόξα Σοι ό Θεός» δέν είχε αξία. Πολύ φθινό. Άλοιμόνο, φαντάσου, δηλαδή, όταν σου πάνε όλα καλά νά μήν λές «δόξα Σοι ό Θεός». Αυτό είναι πολύ μεγάλη άχαριστία. Όταν όμως όλα σου πάνε στραβά κι είσαι βυθισμένος στό σκότος του πόνου, εκείνη τήν ώρα αν βρείς τή δύναμη νά πεις «δόξα Σοι ό Θεός», τότε πράγματι είσαι μακάριος. Βρήκες τό κλειδί, τό όποιο κλειδί είναι μικρό. Άλλά βλέπετε, ένα μικρό κλειδί άνοίγει μία μεγάλη πόρτα. Αυτό τό κλειδί είναι πού θά σου άνοίξει τήν πόρτα τής ουρανίου Βασιλείας του Θεού, όπου είναι όλα πλέον μακάρια.

Λέει ό άββās Ίσαάκ: « Στόμα διά παντός ευχαριστούν, ευλογία δέχεται παρά Θεού και καρδιά διαμένουσα εν ευχαριστία, έμπιπτει εν αυτή ή Χάρις». Δηλαδή, αυτό τό στόμα πού ευχαριστεί συνέχεια τόν Θεό, δέχεται μεγάλη ευλογία από τόν Θεό, και καρδιά πού διαμένει στην ευχαριστία, σ' αυτή τήν καρδιά έμπιπτει ή Χάρις-σάν νά βρέχει συνέχεια Χάρι σ' αυτή τήν καρδιά. Και λέει ακόμη ένα: «Ουδέν δώρημα διαμένει άνευ προσθήκης, ειμή τό στερούμενο ευχαριστίας». Κανένα δώρημα από τόν Θεό δέν παραμένει χωρίς προσθήκη, παρά μόνο αυτό πού στερείται ευχαριστίας.

Κάποτε, μās έλεγε ό γέροντας Έφραίμ στά Κατουνάκια, αυτός ό μέγας στύλος τής Έκκλησίας μας, ότι όταν ζοϋσε ό γέροντας Ίωσήφ ό Ήσυχαστής, μία φορά αναστέναξε και είπε «άχ, έκανα πολλά χρόνια νά βρω τό μυστικό τής Χάριτος». Ό γέροντας Έφραίμ, νέος τότε, ντράπηκε και δέν ρώτησε τόν γέροντα ποιό ήταν αυτό τό μυστικό. Πέρασε καιρός και μετά ρώτησε. Του είπε ό γέροντας: «ή ευχαριστία είναι τό μυστικό τής Χάριτος». Θέλεις νά προχωρήσεις στην πνευματική ζωή; Μάθε νά ευχαριστείς για όλα τόν Θεό!

«Αγκαλίζεται χερσίν ὁ Πρεσβύτες Συμεών, τόν τοῦ νόμου Ποιητήν καί Δεσπότην τοῦ παντός»

τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Μιχαήλ Βοσκοῦ

Μιά ἀπό τίς μεγάλες ἑορτές τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μας ἔτους, Δεσποτική καί ταυτοχρόνως Θεομητορική ἑορτή, εἶναι ἡ ἑορτή τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου, πού ἑορτάζεται στίς 2 Φεβρουαρίου, σαράντα ἀκριβῶς ἡμέρες μετὰ τὰ Χριστούγεννα, τὴν ἑορτὴ τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ὁ Νόμος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὄριζε ὅτι κάθε πρωτότοκο ἔπρεπε ν' ἀφιερωθεῖ στὸν Θεό. «Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· ἀγιάσον μοι πᾶν πρωτόγονο πρωτογενὲς διανοῖγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνου· ἐμοὶ ἐστίν» (Ἐξ. ιγ' 1-2). Ὡς ἐκ τούτου, ἐὰν τὸ πρῶτο παιδί πού γεννοῦσε μιὰ γυναίκα ἦταν ἀγόρι, ἐθεωρεῖτο ἀφιερωμένο στὸν Κύριο καί θὰ ἔπρεπε στίς σαράντα ἡμέρες ἀπὸ τὴν γέννησή του νὰ τὸ ὀδηγήσουν οἱ γονεῖς του στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων καί ἐκεῖ νὰ προσφέρουν θυσία ἓνα ζευγάρι τρυγόνια ἢ δύο

μικρὰ περιστέρια. Σαράντα ἡμέρες, λοιπόν, ἀπὸ τὴ Γέννηση τοῦ Κυρίου στὴ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ὁ Μνήστωρ Ἰωσήφ καί ἡ Παρθένος Μαρία ὀδήγησαν τὸ τεσσαράκονθήμερο βρέφος στὰ Ἱεροσόλυμα «παραστήσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται, καί τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν» (Λουκ. β' 22-24).

Στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων τοὺς ὑποδέχθηκε ἓνας ὑπέργηρος ἄνθρωπος ὀνόματι Συμεών, ὁ ὁποῖος ἦταν «δίκαιος καί εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καί Πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτὸν» (Λουκ. β' 25). Περιμενε, δηλαδή, τὴ σωτηρία τοῦ Ἰσραὴλ καί τὸν καθοδηγοῦσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο. Ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἔλαβε τὴν πληροφορία καί τὴ διαβεβαίωση, ὅτι δὲν θὰ πεθάνει προτοῦ ἀξιωθεῖ νὰ δεῖ τὸν «Χριστὸν Κυρίου», τὸν

ἀναμενόμενο Μεσσία καὶ Σωτήρα τοῦ κόσμου. «Ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου» (Λουκ. β' 26). Ὁ Δίκαιος Συμεὼν ἦταν μιὰ μεγάλη προσωπικότητα, ποὺ ἔζησε στὸ μεταίχμιο μεταξὺ Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης. Στὶς σελίδες τῆς Καινῆς Διαθήκης δὲν ἀναφέρονται περισσότερες πληροφορίες γι' αὐτὸν καὶ τὸ κενὸ αὐτὸ συμπληρώνει ἡ προφορικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, καταγράφοντας διάφορες λεπτομέρειες γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του, στὶς ὁποῖες δὲν μᾶς ἐπιτρέπει ἡ ἔκταση τοῦ παρόντος κειμένου ν' ἀναφερθοῦμε.

Κατὰ τὸν χρόνο ποὺ ὁ Δίκαιος Ἰωσήφ καὶ ἡ Παρθένος Μαρία ὁδήγησαν τὸ τεσσαρακονθήμερο βρέφος στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ὑπέδειξε στὸν Ἅγιο Συμεὼν νὰ πάει στὸν Ναό. «Ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν ... ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν» (Λουκ. β' 27-28), διεκήρυξε δὲ μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Σωτήρας τοῦ κόσμου καὶ ἄρα ὁ σεσαρκωμένος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ συνάντηση καὶ ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Κυρίου στὶς ἀγκάλας τοῦ Δικαίου Συμεὼν ἔδωσε στὴ Δεσποτικοθεομητορικὴ αὐτὴ ἑορτὴ τὸ ὄνομα Ὑπαπαντῆ, ἀφοῦ ἡ λέξις «ὑπαπαντῆ» προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα ὑπαντάω, ποὺ σημαίνει συναντῶ κάποιον, ἔρχομαι ἢ πηγαίνω σὲ συνάντηση κάποιου. Ὁ Δίκαιος Συμεὼν, ἐπίσης, ἔλαβε ἔκτοτε τὴν ἐπωνυμία Θεοδόχος, ἀφοῦ ἀξιώθηκε νὰ δεχθεῖ στὶς ἀγκάλας του τὸν ἴδιο τὸν Θεό, τὸν σεσαρκωμένο Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ τὴ θαυμάσια ὑμνογραφία τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς ξεχωρίζουν χωρὶς ἀμφιβολία τὰ Μεγαλυνάρια τῆς Θ' Ὁδῆς τοῦ Κανόνος τῆς ἑορτῆς, τὰ ὁποῖα ψάλλονται στὸν τρίτο ἦχο μαζὶ μὲ τὰ τροπάρια τῆς Θ' Ὁδῆς. Στὸ δεῦτερο Μεγαλυνάριο ψάλλουμε: «Ἀγκαλίζεται χερσὶν ὁ Πρεσβύτες Συμεὼν, τὸν τοῦ νόμου Ποιητὴν καὶ Δεσπότην τοῦ παντός». Ὁ ὑπέργυρος Συμεὼν παίρνει στὴν ἀγκαλιά του Αὐτὸν, ποὺ εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ Νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, Αὐτὸν δηλαδὴ ποὺ ἔδωσε στὸν Προφήτη Μωϋσῆ τὸν Νόμο

μὲ ὅλες του τὶς τελετουργικὲς καὶ λοιπὲς διατάξεις, ἀλλὰ καὶ Αὐτὸν ποὺ εἶναι ὁ Κύριος τοῦ σύμπαντος κόσμου, Αὐτὸν ποὺ κυβερνᾷ καὶ διακρατεῖ τὰ σύμπαντα καὶ ποὺ μὲ ἓνα Του νεῦμα μονάχα μπορεῖ νὰ κάμει τὴ Γῆ ὀλόκληρη νὰ τρέμει συθέμελα.

Γιὰ αἰῶνες ὀλόκληρους τόσο ὁ ἰουδαϊκὸς λαός, ὅσο καὶ ὅλος ὁ προχριστιανικὸς κόσμος ἀνέμεναν τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία, τοῦ Σωτήρος καὶ Λυτρωτῆ τοῦ κόσμου. Αὐτὴ ἡ ἀναμονὴ ὑπῆρχε μὲ τὸν ἓνα ἢ μὲ τὸν ἄλλο τρόπο σὲ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Τὸ εἶχε ἄλλωστε ὑποσχεθεῖ ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἀμέσως μετὰ τὴν πτώση τῶν Πρωτοπλάστων Ἀδὰμ καὶ Εὔας. Ἀπευθυνόμενος στὸ φίδι, στὸν διάβολο δηλαδὴ, τοῦ εἶπε ὅτι θὰ θέσει ἐχθρότητα ἀνάμεσα σ' αὐτὸν καὶ στὴν Εὔα, καθὼς καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀπογόνους τους καὶ διαβεβαίωσε ὅτι ἓνας ἀπόγονος τῆς Εὔας θὰ τοῦ συντρίψει τὴν κεφαλὴ. Αὐτὴ ἡ διαβεβαίωση ὀνομάστηκε πρωτευαγγέλιον, γιατί ἦταν ἡ πρώτη χαρμόσυνη ἀγγελία μετὰ τὸ δραματικὸ γεγονός τῆς πτώσεως τῶν Πρωτοπλάστων καὶ τῆς διακοπῆς τῆς κοινωνίας τους μὲ τὸν Θεό. Ἡ ἀνθρωπότητα γνώριζε, ὅτι κάποτε θ' ἀποκτήσει τὴ δυνατότητα ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὶς τραγικὲς συνέπειες τῆς πτώσεως τῶν Πρωτοπλάστων, τὴ φθορὰ, τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν θάνατο.

Ἔχοντας αὐτὴ τὴ βεβαιότητα γιὰ τὴν ἐπικείμενη ἔλευση τοῦ Σωτήρος καὶ Λυτρωτῆ τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος θὰ νικήσει τὸν θάνατο, ὁ πρεσβύτες Συμεὼν ζήτησε μιὰ μεγάλη χάρη ἀπὸ τὸν Ἅγιο Θεό: νὰ μὴ πεθάνει προτοῦ ἀξιωθεῖ νὰ δεῖ μὲ τὰ μάτια του τὸν ἀναμενόμενο Μεσσία καὶ Σωτήρα τοῦ κόσμου. Καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα τὸν διαβεβαίωσε ὅτι τὸ αἶτημά του ἔγινε ἀποδεκτό. Ὅταν, λοιπόν, ἔφθασαν στὸν Ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων ὁ Δίκαιος Ἰωσήφ καὶ ἡ Παρθένος Μαρία, πῆρε τὸ τεσσαρακονθήμερο βρέφος στὴν ἀγκαλιά του, βέβαιος ὅτι κρατᾷ στὰ χέρια του τὸν Σωτήρα τοῦ κόσμου, καὶ διεκήρυξε: «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀπο-

κάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ» (Λουκ. β' 29-32). Ἀξιώθηκε ὄντως νὰ δεῖ μὲ τὰ μάτια του καὶ νὰ πάρει στὴν ἀγκαλιά του τὸν ἀναμενόμενο Μεσσία, τὸν Σωτῆρα ποὺ ὁ Θεὸς ἐτοίμασε γιὰ ὅλους τοὺς λαούς, Αὐτὸν ποὺ θὰ φωτίσει τὰ ἔθνη καὶ θὰ δοξάσει τὸν Ἰσραὴλ. Ὡς ἐκ τούτου, εἶναι ἕτοιμος πλέον ν' ἀναχωρήσει ἀπὸ αὐτὸν τὸν μάταιο κόσμο καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν πρόσκαιρη ζωὴ, εἶναι ἕτοιμος νὰ πεθάνει εἰρηνικά. Ὁ θάνατος ἀποτελοῦσε φόβητρο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς πρὸ Χριστοῦ ἐποχῆς. Μὲ τὴ Σάρκωση, ὅμως, τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸ ἐπὶ τῆς γῆς ἔργο Του, κυρίως, ὅμως, μὲ τὸν ἐκούσιο σταυρικό Του θάνατο, τὸν ὁποῖο ὁ Ἅγιος Συμεὼν

ὡς Προφήτης διείδε, γι' αὐτὸ καὶ μίλησε στὴν Παναγία γιὰ τὴ ρομφαία ποὺ θὰ διαπεράσει τὴν καρδιά της, ὁ θάνατος παύει πλέον νὰ εἶναι φόβητρο. Καθίσταται θύρα πρὸς τὴν αἰωνιότητα καὶ ὡς τέτοιο τὸν ἀντιμετωπίζει ὁ Δίκαιος Συμεὼν. Ἐπείγεται μάλιστα νὰ

μεταβεῖ στὸν Ἄδη, γιὰ ν' ἀναγγεῖλει πρῶτος αὐτὸς στοὺς ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένους ὅτι ἦρθε ὁ Χριστὸς καὶ ὅτι σύντομα θὰ κατεβεῖ καὶ στὸν Ἄδη, γιὰ νὰ τοὺς ἀπελευθερώσει. Ὁ Θεοδόχος Συμεὼν ἀποτελεῖ πρότυπο πρὸς μίμηση γιὰ ὅλους ἐμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς, γιὰ ὅλους ἐμᾶς ποὺ εἴμαστε μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ὄντως σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι νὰ καταστοῦμε κι ἐμεῖς θεοδόχοι, νὰ ἐνοικήσει μέσα μας ἡ Χάρις τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ εἴμαστε κι ἐμεῖς ἕτοιμοι ἀνὰ πᾶσα στιγμή γιὰ τὴν ἀναχώρηση ἀπὸ τὴν παροῦσα πρόσκαιρη ζωὴ πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Πῶς μπορούμε, ὅμως,

νὰ γίνουμε θεοδόχοι, νὰ καταστοῦμε δοχεῖα τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Μὲ τὸν καθόλου πνευματικὸ ἀγώνα, στὸν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ, καὶ μὲ τὴ συμμετοχὴ μας στὰ Ἱερὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρωτίστως στὸ Μέγα Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, τῆς Κοινωνίας τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἅγιος Συμεὼν ἀξιώθηκε νὰ δεῖ μὲ τὰ μάτια του καὶ νὰ πάρει στὴν ἀγκαλιά του τὸν Σωτῆρα Χριστό. Ἐμεῖς ἀξιωνόμαστε μέσα ἀπὸ τὸν πνευματικὸ μας ἀγώνα νὰ προσερχόμαστε στὸ Ποτήριο τῆς Εὐχαριστίας καὶ νὰ παίρνουμε μέσα μας ὀλόκληρο τὸν Σωτῆρα Χριστό, νὰ κοινωνοῦμε τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἶμα Του, νὰ γινόμα-

στε σύσσωμοι καὶ σύναρμοι Χριστοῦ. Τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἶμα τοῦ Κυρίου, ὅμως, «πῦρ ὑπάρχει τοὺς ἀναξίους φλέγον»· εἶναι φωτιὰ ποὺ μᾶς κατακαίει, ὅταν προσερχόμαστε στὸ Ποτήριο τῆς Εὐχαριστίας ἀναξίως. Γιὰ ν' ἀποφύγουμε αὐτὸν τὸν κίνδυνο,

ἓνας μόνος τρόπος ὑπάρχει: Ὅπως ὁ Δίκαιος Συμεὼν δέχθηκε στὴς ἀγκάλες του τὸ σωτήριο τοῦ Θεοῦ χωρὶς νὰ κατακαεῖ, γιατί ἦταν «δίκαιος καὶ εὐλαβὴς» καὶ γιατί «Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτόν», ἔτσι κι ἐμεῖς ν' ἀγωνιζόμαστε νὰ εἴμαστε δίκαιοι καὶ εὐλαβεῖς καὶ νὰ ἔχουμε στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο μέσα στὴν καρδιά μας, ὥστε ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μέσα μας νὰ γίνεται «εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον» καὶ ὄχι «εἰς κρῖμα ἢ εἰς κατάκρμα».

Περὶ τῆς Νηστείας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Κωνσταντίνου

Μέ κανόνα τῆς συνόδου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐπικυρώνεται μέ τόν πιό ξεκάθαρο τρόπο ἡ νηστεία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ἡ νηστεία αὐτή μαζί μέ τή νηστεία τῆς Τετάρτης καί τῆς Παρασκευῆς συνιστοῦν τίς ἀρχαιότερες νηστείες τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες εἶναι μάλιστα οἱ μόνες πού ἐπικυρώθηκαν μέ Κανόνες Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἡ νηστεία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀνάγεται ἤδη στούς ἀποστολικούς χρόνους καί θεσμοθετήθηκε κατά μίμηση τῆς σαραντάμερης νηστείας τοῦ Κυρίου μας, ὡς καί τῶν σαραντάμερων νηστειῶν τῶν προφητῶν Μουσέως καί Ἡλίας. Ἡ ἀρχαιότητά της ἔγκειται καί στό γεγονός ὅτι μόνο κατ' αὐτήν, σέ ἀντίθεση μέ τίς ἄλλες μεταγενέστερες μακρές νηστείες, δέν ἐπιτρέπεται ἡ τέλεση τῆς ἀναιμάκτου θυσίας (τελείας Θείας Λειτουργίας) παρά μόνο τά Σάββατα καί τίς Κυριακές.

Τό νόημα τῆς νηστείας τῶν σαράντα ἡμερῶν ἀρχικά ἦταν ταυτισμένο μέ τήν προετοιμασία τῶν κατηχομένων καί “τῶν πρός τό ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων”, γιά τό βάπτισμά τους κατά τή νύχτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου στήν παννυχίδα (ἀγρυπνία τοῦ Πάσχα). Στίς Διδαχές τῶν δώδεκα Ἀποστόλων διαβάζουμε «Πρό δέ τοῦ βαπτίσματος προνηστευσάτω ὁ βαπτίζων καί ὁ βαπτιζόμενος καί εἰ τινές ἄλλοι δύνανται κελεύεις δέ νηστεῦσαι τόν βαπτιζόμενον πρό μιᾶς ἢ δύο». Ὡς πνευματική προετοιμασία ἡ νηστεία ὄσων προσήρχοντο στό βάπτισμα διαρκοῦσε καί περισσότερες ἡμέρες, ἕως καί δέκα.

Ἡ σύνδεσή της μάλιστα μέ τήν τεσσαρακονθήμερη νηστεία τοῦ Κυρίου μετά τή βάπτισή Του παραπέμπει σέ αὐτή τή νηστεία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, οἱ ρίζες τῆς ὁποίας βρίσκονται ἀκριβῶς στήν προπασχάλια

ἀρχική προβαπτισματική νηστεία τῶν δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν. Στή Λειτουργία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τῶν Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων, οἱ σχετικές δεήσεις πού μέχρι σήμερα ἔχουν διατηρηθεῖ ἀνέπαφες, μαρτυροῦν αὐτό τό ἀρχικό νόημα. Τό ἴδιο μαρτυρεῖ καί ἡ καθημερινή ἀνάγνωση στίς Ἀκολουθίες αὐτῆς τῆς περιόδου, τῶν Βιβλίων πού χρησιμοποιοῦσε ἡ ἀρχαία ἐκκλησία γιά κατήχηση (Γενέσεως, Ἡσαΐα, Παροιμιῶν).

Ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα συνδέθηκε ὡς βαπτισματική ἡμέρα μέ τή νηστεία ἀπό τόν β' καί γ' αἰώνα. Ἔτσι, παρατηροῦμε τή νηστεία τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας, ἡ ὁποία ἀπό τό δεύτερο μισό τοῦ γ' αἰώνα κατά τό πρότυπο τῆς νηστείας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπεκτάθηκε καί δημιουργήθηκε ἡ πρό τοῦ Πάσχα τεσσαρακονθήμερη νηστεία. Τήν περίοδο αὐτή, κατά τόν 45ο κανόνα τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας «τούς οὖν μέλλοντας φωτισθῆναι κατά τό μέγα Σάββατον, δεῖ τήν πᾶσαν Τεσσαρακοστήν προκαθαίρεσθαι διά νηστείας καί ἀσκήσεως». Ὁ παρῶν κανόνας ἀφορᾷ στό μυστήριον τοῦ βαπτίσματος τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, ἀλλά ταυτόχρονα δηλώνει καί τόν βαπτισματικό χαρακτήρα τῆς πρίν τό Πάσχα νηστείας.

Πότε ἀκριβῶς ἐμφανίζεται ἡ Τεσσαρακοστή ὡς περίοδος νηστείας πρίν ἀπό τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα, εἶναι δύσκολο νά καθορισθεῖ μέ ἀκρίβεια. Μία ἀναφορά στή νηστεία τῆς Τεσσαρακοστῆς τοῦ 5ου Κανόνα τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μᾶς ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι κατά τήν ἐποχή πού συγκλήθηκε ἡ Σύνοδος (325 μ. Χ.), ἡ Τεσσαρακοστή ἀποτελοῦσε καθιερωμένο θεσμό σ' ὀλόκληρη τήν ἐκκλησία.

Ἄλλες ἱστορικές μαρτυρίες, ὅπως αὐτή τοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου Καισαρείας, ἀναφέρονται μέ μεγαλύτερη σαφήνεια στήν ὑπαρξη

της Τεσσαρακοστής και συνδέουν την καθιέρωση της ως περιόδου νηστείας και πνευματικής προπαρασκευής για τό Πάσχα με την τεσσαρακονθήμερη νηστεία του Κυρίου και των προφητών Μωυσή και Ήλία.

Όπως στην αρχική νηστεία πριν από τό Πάσχα, έτσι και στη νηστεία της Τεσσαρακοστής υπήρχε μεγάλη ποικιλία από τόπο σε τόπο μέχρι την όριστική διαμόρφωσή της. Διαφορές υπήρχαν και στον ύπολογισμό της χρονικής διάρκειάς της και στον τρόπο με τον όποιο οί χριστιανοί τηρούσαν τή νηστεία.

Διαφορά βρίσκουμε και στον χρόνο λήξης της νηστείας. Άλλοι τήν τεραμάτιζαν τό βράδυ του Σαββάτου και άλλοι τά ξημερώματα της Κυριακής, τήν ώρα που «ἀλέκτωρ φωνήσαι», γι' αυτό και ή ώρα αυτή όνομαζόταν «ἀλεκτροφωνία», από τή λέξη «ἀλέκτωρ» που σημαίνει τον κόκορα. Για τό θέμα αυτό

μάς κατατοπίζει σαφέστατα ό Α' Κανόνας του Διονυσίου Άλεξανδρείας.

Κατά τήν περίοδο των διωγμών 306 - 323 μ.Χ. από τούς Μαξέντιο, Λικίνιο, Μαξιμίνo, πολλοί πιστοί κατέφευγαν στην ύπαιθρο και στην έρημο για νά σωθούν. Εκεί έρχονταν σε έπαφή με τούς άσκητές, οί όποιοι νήστευαν σαράντα ήμέρες.

Παρενετικά νά αναφέρουμε, πώς σύμφωνα με τον Ίερό Χρυσόστομο, ή νηστεία της Τεσσαρακοστής του Πάσχα δέν γίνεται ούτε για τό Πάσχα ούτε για τον Σταυρό, αλλά για

τίς άμαρτίες μας. Έπειδή τό Πάσχα δέν είναι υπόθεση νηστείας και πένθους αλλά εύφροσύνης και χαράς. Γι' αυτό λοιπόν δέν πρέπει νά λέμε πώς πενθοΰμε για τή Σταύρωση του Κυρίου. Διότι δέν πενθοΰμε για τον Κύριο αλλά για τά δικά μας άμαρτήματα.

Έκτός όμως από τούς άσκητές μεγάλη επίδραση στους πιστούς στό θέμα της νηστείας ασκούν οί λεγόμενοι έγκρατευτές.

Σύμφωνα με τον 50ο Κανόνα της τοπικής Συνόδου της Λαοδικείας (συγκλήθηκε γύρω στό 360 μ.Χ.) «ού δεί έν τή Τεσσαρακοστή τή ύστερα εβδομάδι τήν πέμπτην λύειν, και όλην τήν Τεσσαρακοστήν άτιμάξειν· αλλά δεί πᾶσαν τήν Τεσσαρακοστήν νηστεύειν

ξηροφαγοΰντας». Ο κανόνας αυτός παραγγέλλνει «ξηροφαγία» δηλαδή βρώση φυτικών τροφών χωρίς λάδι. Τροφές με λάδι έτρωγαν τό Σάββατο και τήν Κυριακή. Η συνήθεια όμως όδηγησε στον πε-

Ή πέτρα που καθόταν ό Χριστός στό Όρος των πειρασμών
Σαραντάριο Όρος

ριορισμό της ξηροφαγίας μόνο κατά τήν Τετάρτη και Παρασκευή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, όπως σημειώνει ό πατριάρχης Άντιοχείας Βαλσαμών. Κάποιοι όμως θεώρησαν άκόμη και αυτό τον τρόπο νηστείας «βαρύ» και γι' αυτό άρχισαν νά αναπληρώνουν τά άρτύσιμα φαγητά με άλλα πολυποικίλα νηστήσιμα τά λεγόμενα σαρακοστιανά έδέσματα και τον «οίνο» με άλλα είδη ποτών όπως τό τσίπουρο. Αυτού του είδους τή νηστεία ό Αύγουστίνος τήν αποκαλεί «νηστεία κατά τό φαινόμενο».

Ἡ Παναγία, πρότυπο γιά κάθε μητέρα ἀλλά καί γιά κάθε ἄνθρωπον

τοῦ κ. Παύλου Μουκταρούδη, Θεολόγου

«**Υ**πακοή ἐντολῆς, ψυχῆς ποίει κάθαρσιν, ἡ δέ τῆς ψυχῆς κάθαρσις, φωτός ποιεῖ μέθεξις» (ἄββᾶς Θαλάσσιος). Ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος, ἀλλά καί ὁ θάνατος ἔχουν τὴν ἀναφορὰν τους, στίς θεῖες ἐντολές. Ἡ Παναγία μας εὐαρέστησε στὸν Θεό, γιατί Τόν ἀγάπησε «ἐξ ὅλης τῆς καρδίας της καί ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς της, καί ἐξ ὅλης τῆς διανοίας της καί ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος της» (Μάρ. 12,30) ὑπάκουε καί τηροῦσε τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καί τίς φύλαγε στήν καρδίαν της (Λουκ. 1,28). Γι' αὐτό καθάρθηκε ἡ καρδιά της καί μποροῦσε νά δεῖ τόν Θεόν τόν ἀόρατον καί νά διαφυλάξει τό «κατ' εἰκόνα» ἀλώβητον, τό ὁποῖον ἀμαύρωσεν ὁ Ἀδάμ καί «οἱ ἐξ Ἀδάμ», γιατί ἀπέρριψαν τίς θεῖες ἐντολές, γιά νά ἱκανοποιήσουν τό «φρόνημα τῆς σαρκός» καί τοῦ κόσμου, πού εἶναι «ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καί ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου» (Α' Ἰω. 2,16), τὴν δέ ἀνθρώπινη φύση ἡ Παναγία μας τὴν ἔκανε ὁμόθεον. Εἶναι τό πρῶτο πλάσμα πού θεώθηκε (Γρ. Παλ.) καί ξεπέρασε ὅλους τοὺς Ἁγίους, ἀκόμη καί τὰ τάγματα τῶν ἁγίων Ἀγγέλων. Τό Ἅγιον Πνεῦμα «ἐσκήνωσεν ἐν Αὐτῇ» καί τὴν ἔκανε «ὑπέρφωτον καί φωτιστόλιστον». Αὐτὴ εἶναι ἡ θεία μέθεξις (=συμμετοχὴ) στό ἐνυπόστατο Ἄκτιστο θεῖο φῶς, δηλαδή στὸν Χριστό, πού ἀκολουθεῖ τὴν ὑπακοή στίς θεῖες ἐντολές, ὅπως εἶπεν ὁ ἄββᾶς Θαλάσσιος καί ἀναφέραμε στήν ἀρχή. Ἡ ψυχικὴ της ὠραιότητα, τό κεκρυμμένο θεῖο κάλλος της, ἀποτέλεσμα τῆς ἐνοίκησης τοῦ Θεοῦ στήν καρδίαν της, τό ἄσπιλο σῶμα της καί γενικά ὁ «κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος» (Α' Πέτρο. γ' 2) ἔμοιαζε μέ ἕνα πνευματικὸ «θησαυροφυλάκιον θείων ἀρετῶν» (Μ.

Βασ.) καί χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γι' αὐτό καί ὁ Δεσπότης πάντων «ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ» (Ματθ. 6,4) «ἐπεθύμησε τοῦ κάλλους της» (ψαλ. 44, 11).

Ἡ Παναγία μας καί ὅταν ζοῦσε στή γῆ ἐπολιτεύετο «ὡς ἐν οὐρανῷ». Ὅλοι οἱ Ἅγιοι ἔζησαν τό «μερικόν» ἀπὸ τῆ ζωῆ τῆς Ἐκκλησίας καί ἀνέμεναν τό «πλήρες» στὸν «καινὸν αἰῶνα», «ἐν τῇ ἀνεσπέρω ἡμέρᾳ τῆς Βασιλείας» τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Παναγία μας ὁμως ἔζησε ὅλο τό πλήρωμα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ βρισκόταν στή γῆ. Τό «ἐλθέτω ἡ Βασιλεία Σου, γενηθήτω τό θέλημά Σου» ἔγινε διαρκές βίωμα τῆς καρδίας της. Αὐτός ἦταν ὁ ἄπαστος θεῖος πόθος καί ὁ θεῖος ἔρωτάς της, πού δέν ἀφήνει τόν ἐραστήν νά ἐνδιαφέρεται γιά τὴν ἀγάπη στὸν ἑαυτὸν του, γιατί τὴν προσφέρει ὅλη στὸν ἐρώμενον. Βλέποντας ὁ Χριστὸς τόν ἔρωτα τῆς Παναγίας σ' Αὐτόν, ἀναφωνεῖ: «Ὅλη καλὴ εἶ, πλησίον μου, καί μῶμος (=μομφή, κατηγορία) οὐκ ἔστιν ἐν σοί». (Ἄσμα Ἀσμάτων δ' 7). Εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ πρὸς τὴ Νύμφην Παναγίαν, πού ἀγαπᾶ καί ὑπακούει στὸν Νυμφίον της. Ἐκτός τοῦ Θεοῦ, οὐδενὸς πράγματος ἐπεθύμησεν ἀπὸ τὸν πεπτωκότα κόσμον. Εἶναι ἡ «πύλη» ἡ «πρὸς Ἀνατολάς βλέπουσα» (προφ. Ἰεζεκιήλ), διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆλθε στὸν κόσμον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καί ἔμεινε «κεκλεισμένη» ἀπὸ κάθε ἁμαρτίαν. Σταυρώθηκε καί νεκρώθηκε γιά τὸν αἰσθητό καί μάταιο κόσμον καί τὰ πράγματά του, πού καταλήγουν στή φθορὰ καί στὸν θάνατο. Αὐτό πού θά κάνει καί ὁ Θεάνθρωπος Υἱὸς καί Θεὸς της. Πρῶτα νεκρώθηκε γιά ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου καί ἡ τελευταία πράξη νέκρωσης ἦταν ἡ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ νέκρω-

ση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς του. «Πάτησε τὸν θάνατον θανάτῳ».

Ὁ θάνατος τῆς ἁμαρτίας πού μᾶς κληροδότησεν ἢ προμήτωρ Εὐα, δηλαδή ὁ χωρισμός ἀπὸ τὸν Θεό καὶ ἡ ἀπομάκρυνση ἀπὸ κοντὰ Του, νικάται μὲ σταυρόν καὶ ταφὴν ὄλων ἐκείνων, πού μᾶς ἐξουσιάζουν καὶ τὰ δεχθήκαμε μὲ εἰσήγηση τοῦ δολίου ἐχθροῦ καὶ τὰ θέσαμε στή θέση τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀπώλεσαμε. Ἄντι τῆς δουλείας στὸν κόσμον πού δέχθηκε ἡ πρώτη Εὐα, ἡ Παναγία μας ἔγινε «δούλη Κυρίου», δηλαδή ἐλεύθερη ἀπὸ ὅλα καὶ Κυρία τοῦ κόσμου τῶν παθῶν τῆς ἁμαρτίας, τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ κόσμου. Καὶ τὸ ὄνομά της Μαριάμ σημαίνει Κυρία, γιατί βασιλεύει ἐπὶ πάντων.

Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ὅταν τῆς ἔφερε τὸ μήνυμα τοῦ ἀκαταλήπτου μυστηρίου «ἀπὸ καταβολῆς κόσμου» ὅτι θὰ γεννήσει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν προσφωνεῖ: «Χαῖρε, Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σου». Τὸ «ἐν λύπαις τέξει τέκνα», πού λέχθηκε ὡς κατάρα στήν πρώτη Εὐα γιὰ τὴν παρακοή της στή θεία ἐντολή, μεταποιεῖται σέ χαρά. Εἶναι «Κεχαριτωμένη», γιατί κατέχει τὸν Χριστόν, «τὴν παγκόσμιον χαράν» καὶ ἡ γέννησή της φέρει τὴν χαράν σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη.

Παρόλο, πού δὲν ἦταν σέ θέση νὰ κατανοήσῃ «τό μεγάλο καὶ ἄγνωστο μυστήριο», γνωστό μόνο στὰ θεία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅτι θὰ συλλάβει «ἀσπόρως, ἀρρήτως καὶ ἐνθέως» (Σωφρ. Ἱεροσ.) καὶ θὰ γεννήσῃ «ἀφθόρως» τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ δέχεται. Τὸ μυστήριο αὐτὸ εἶναι ἡ μοναδική περίπτωση ὅπου «φύσις καὶ χρόνος καινοτομοῦνται» καὶ γίνονται «ὑπὲρ φύσιν καὶ λό-

γον». «Ἡ πρό τόκου Παρθένος καὶ ἐν τόκῳ Παρθένος καὶ μετὰ τόκον Παρθένος καὶ ἀεὶ παρθενεύουσα». Ἡ Παναγία μας δέχθηκε τὸ μυστήριο, ὅταν ὁ Γαβριήλ τὴν βεβαίωσε, ὅτι «πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί» (Λουκᾶ α' 35). Μακριὰ ἀπὸ κάθε λογισμό ὑπερηφανείας ἀπάντησε στὸν Γαβριήλ: «Ἴδού ἡ δούλη Κυρίου γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρημά σου» (Λουκᾶ α' 38). Ἡ ἀποδοχή τῆς θείας ἀπόφασης φανερώνει ὅτι διέγραψε τὸν ἑαυτό της γιὰ τὸν κόσμον καὶ γιὰ κάθε γεῶδες καὶ «ὄλη ἦν πρὸς τὸν Θεόν» γι' αὐτό, ἀπ' αὐτὴ τὴ στιγμή γί-

νεται «ἡ χώρα τοῦ Ἄχωρήτου», γιατί ἔχει τὸν Θεάνθρωπον, ὑπερφυῶς, σωματούμενον στήν καθαρὸτατη ἁγία μήτρα της καὶ λαμβάνει αἴσθησιν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ὁ Χριστὸς λαμβάνει «ἀκαταλήπτως» τὴν ἀνθρώπινη φύση «ἐκ τῶν ἀγνῶν αἱμάτων της καὶ τὴν ἐνώνει, ἀφράστως, μὲ τὴ θεία του φύση καὶ γεννᾶται ὡς Θεάνθρωπος – τέλειος Θεός καὶ τέλειος ἄνθρωπος – καὶ ἀναδεικνύει τὴ μητέρα του Θεοτόκον. «Τοῦτο τὸ ὄνομα ὄλον τὸ μυστήριο τῆς θε-

ας Οἰκονομίας συνίστησι, γιατί γέννησε τὸν Θεάνθρωπο μὲ «δύο φύσεις σέ μία ὑπόστασι» (Ἰω. Δαμ.). Εἶναι ἡ «μόνη ἐν γυναιξί», ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ ὀνομάσει τὸν Θεό Υἱὸν της. Ἐκανε τὸν Θεό «Υἱὸν ἀνθρώπου» καὶ τοὺς ἀνθρώπους «υἱούς Θεοῦ».

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἀποφθέγγεται: «καλὸν ἐστὶ τὸ διὰ Θεὸν θεολογήσαι, κρεῖσσον (=ἀνώτερον) δέ τούτου, τὸ καθαρίσαι τινὰ ἑαυτὸν τῷ Θεῷ». Αὐτὸ ἔκανε ἡ Παναγία μας. Δὲν κάνει κηρύγματα γιὰ τὸν Θεό. Κήρυγμα εἶναι ἡ ὅλη ζωὴ της, τὸ «κρεῖσσον»,

ή κάθαρση. Τί είναι ή αιώνιος ζωή, ή άτελεύτητος όγδόη ήμέρα; Τό αιωνίως «μετά του Θεού είναι». Η Μαρία, ή αδελφή του Λαζάρου, «παρακαθίσασα παρά τους πόδας του Ίησοϋ ήκουε τον λόγον Αυτού» (Λουκᾶ 10, 41). Λένε οί έρμηνευτές ότι αυτή ή Μαρία ήταν τύπος της «άλλης Μαρίας» (Ματθ. 27, 61) δηλαδή της Θεοτόκου. Η πρώτη τό έκανε, όταν φιλοξενούσε τον Χριστόν στο σπίτι της, ή Θεοτόκος τό έκανε «άδιαλείπτως», γιατί «άδιαλείπτως» προσευχόταν, είχε τον Χριστόν μέσα της και ζούσε τά έσχατα ως παρόντα. Πρώτη αυτή είδε τον Χριστόν αναστάνα και «προσεκύνησε Αυτού τους πόδας» (Ματθ. 28, 9).

Συνοδεύει τον Υίο της άκόμη και στην «έκούσιον σφαγήν», δηλαδή στον επί Σταυροϋ θάνατον, μαζί μέ τον μαθητή Ίωάννη, «όν ήγάπα ο Ίησοϋς» (Ίω. 19, 25). Σε κάποια στιγμή «ό Ίησοϋς λέγει τή μητρί Αυτού, γύναι ίδε ο Υίός σου είτα λέγει τῷ μαθητῇ ιδού ή μήτηρ σου». Χάρη στή θυσία του Υίου

της όλοι οί άνθρωποι λάβαμε τή θεία υιοθεσία, άφοϋ ή Παναγία έγινε και δική μας μητέρα και έμεις κατά χάριν παιδιά της και άδελφοί του Χριστού, στο πρόσωπο του Ίωάννη, ο όποιος έκπροσωπούσε όλη τήν ανθρωπότητα.

Ό τρόπος της υιοθεσίας θά προέλθει από τήν λογχευθείσαν και ζωοπάροχον πλευράν του Υίου της, από τήν όποιαν θά έξέλθει τό αίμα και τό ύδωρ, τό Βάπτισμα και ή Θ. Ευχαρι-

στία, μέ τά όποια θά δημιουργηθεί τό θεανδρικό σῶμα του Χριστού, δηλαδή ή Έκκλησία.

Ό Κύριος είπε: «όστις άν ποιήσει τό θέλημα του Πατρός μου του έν ουρανοίς, αυτός μου άδελφός και αδελφή και μήτηρ έστί» (Ματθ. 12, 50) κατά πνεϋμα.

Η ύποθήκη που αφήνει σε όλους άνεξαρέτως ή Παναγία μας είναι αυτό που είπε στους ύπηρετες στον γάμο της Κανα: «ό,τι άν

λέγη υμίν ποιήσατε» (Ίω. 2, 5). Είναι τό ίδιο μέ αυτό που είπε ο Χριστός: «Κύριε, γεννηθήτω τό θέλημά σου» (Ματθ. 6, 10). Αυτό κάνει τον κάθε άνθρωπο κατά χάριν Θεοτόκον, κατά πνεϋμα. Άς τήν ίκετεύουμε νά μᾶς δώσει τήν χάριν και τήν δύναμιν νά κάνουμε τό πανάγιο θέλημα του Υίου της.

Η συνεχώς δεομένη Παναγία μας δέεται προς τον Υιόν της για τά πνευματικά παιδιά της. Άς προσέξουμε τί ζητεί και αυτό νά ζητάμε και έμεις:

Παν.: Δέξαι δέησιν, Χριστέ, τής σῆς Μητρος, Οικτίρμον

Χρ.: Τί, Μητερ, αίτείς;

Παν.: Τήν βροτῶν σωτηρίαν

Χρ.: Παρώργισάν με

Παν.: Συγχώρησον Υιέ

Χρ.: Άλλ' ουκ έπιστρέφουν

Παν.: Δωρεάν σῶσον

Χρ.: Έξουσι λύτρον (=λύτρωσιν)

Παν.: Ευχαριστῶ, Σοί, Λόγε

Μεγάλου Βασιλείου λόγος πρὸς τοὺς νέους Μιά πηγή ἔμπνευσης γιὰ τὴ ζωὴ

τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννου Νικολάου

Ἡ ὁμιλία τοῦ ἁγίου Βασιλείου «Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων», ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικά κείμενα τῆς πατερικῆς γραμματολογίας.

Ὁ μέγας μύστης τῆς θεολογίας Βασίλειος, μέσα ἀπὸ τὰ συγγράμματά του προσπαθεῖ νὰ βοηθήσει τὸν ἄνθρωπο νὰ κατανοήσῃ τὸ ἄπειρον ἔλεος καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γι'αὐτόν. Στὴν ὁμιλία του πρὸς τοὺς νέους συμβουλεύει τοὺς νέους τῆς ἐποχῆς του καὶ κατ'ἐπέκταση ὄλων τῶν ἐποχῶν, πῶς μποροῦν νὰ ὠφελοῦνται ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ὁ Βασίλειος εἶναι παιδαγωγὸς «ἐν Χριστῷ» καὶ μέ πρακτικούς τρόπους καὶ θεολογικὴ ἀνάλυση φροντίζει γιὰ τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ τοῦ ποιμνίου του. Ἐνα πρόβλημα ποὺ καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσει εἶναι ἡ ὑπερεκτίμηση τῆς θύραθεν παιδείας ἢ ἡ ἀπόρριψή της ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς. Ὁ ἱερός Πατήρ χαράσσει τὴ μέση ὁδὸ, ἀφοῦ θεωρεῖ ὅτι ἡ κλασικὴ παιδεία εἶναι ὁ προθάλαμος γιὰ τὴν κατανόηση τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ «προγύμναση», γιατί θεωρεῖ πῶς ἡ ἑλληνικὴ κλασικὴ παιδεία δουλεύει ὅπως οἱ βυρσοδέψες, ποὺ κατεργάζονται τὰ δέρματα καὶ μετὰ τὰ χρωματίζουν, γιὰ νὰ ἔχουν καλύτερους χρωματισμούς. Τοὺς ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι σύντομη καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὴν ἀξιοποιήσουν μὲ σοφία. Ἡ ὁμιλία τοῦ ἁγίου ἀποτελεῖ ἓνα ἀριστοῦργημα λόγου, ποὺ ἐξετάζει θέματα ποὺ εἶναι ἐπίκαιρα, ὅπως ἡ σημασία τῆς ἀγάπης, ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἐκπαίδευση καὶ ἡ ἀξία τῆς πίστεως. Στὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας, ἀναφέρεται στὴ σημασία τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ μεταξύ τῶν νέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς ζωῆς καὶ ὅτι ἡ ἔλλειψη σεβασμοῦ εἶναι ὁ κύριος λόγος γιὰ τὶς διαφορὲς καὶ τὶς διαιρέσεις στὴν κοινωνία.

Ὁ Βασίλειος καλεῖ τοὺς νέους νὰ μὴν παραδώσουν στοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς τὸ τιμὸν τοῦ νοῦ τους, γιὰ νὰ τοὺς πᾶνε αὐτοὶ ὅπου θέλουν καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀκολουθοῦν στὰ πάντα, ἀλλὰ νὰ πάρουν ἀπὸ αὐτούς ὅ,τι εἶναι χρήσιμο καὶ νὰ μὴν δώσουν προσοχὴ στὰ ὑπόλοιπα. Οἱ χριστιανοὶ δὲν λογαριάζουν ὅτι τοὺς ἐξυπηρετεῖ σ'αὐτὴ τὴ ζωὴ ἀλλὰ οἱ πράξεις τους εἶναι μιὰ προετοιμασία γιὰ τὴν ἄλλη ζωὴ. Συγκρίνει τὴν εὐτυχία τῆς παρούσης ζωῆς καὶ ἀναφέρει ὅτι δὲν φθάνει οὔτε τὸ μικρότερο ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἄλλης ζωῆς. Ὁδηγὸς στὴ ζωὴ μας εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή, ποὺ ἡ γλώσσα της ἔχει πολὺ μυστήριον, ἔτσι ὁ νέος ἄνθρωπος προοιωνύεται μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σὲ ἄλλα κείμενα, ὄχι ἐντελῶς ξένα ποὺ μοιάζουν μὲ καθρέφτες καὶ σκιές. Ὅπως στὸν στρατό ποὺ οἱ στρατιῶτες πρῶτα ἀποκτοῦν πείρα ἀπὸ τὰ γυμνάσια καὶ μετὰ γνωρίζουν τὸν ἀληθινὸ πόλεμον. Αὐτὴ ἡ προγύμναση γίνεται μὲ τὴ γνώση τῶν ποιητῶν καὶ τῶν πεζογράφων, ποὺ ἐτοιμάζουν τὴ συνείδησή τους, γιὰ νὰ κατανοήσουν τὰ ἱερά καὶ βαθιὰ νοήματα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Χαρακτηριστικὸ εἶναι αὐτὸ ποὺ λέει ὁ Βασίλειος ὅτι πρῶτα θὰ συνηθίσουμε νὰ βλέπουμε τὸν ἥλιο μέσα ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ ὕστερα θ' ἀτενίσουμε τὸν ἴδιον τὸν ἥλιο.

Μιὰ ἄλλη σύγκριση ποὺ κάνει ὁ ἱερός Πατήρ εἶναι οἱ καρποὶ καὶ τὸ φύλλωμα καὶ συγκρίνοντας τὶς δύο διδασκαλίες τῆς θύραθεν καὶ τῆς χριστιανικῆς λέει ὅτι εἶναι ὠφέλιμες καὶ οἱ δύο, ἀλλὰ ἂν βάσουμε τὴ μιὰ πλάϊ στὴν ἄλλη, θὰ δοῦμε ὅτι ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια μοιάζει μὲ τοὺς καρπούς καὶ ἡ κοσμικὴ μὲ τὴ φυλλωσιά, ποὺ σκεπάζει ὁμορφα τοὺς καρπούς. Ἀναφέρει καὶ δύο παραδείγματα ἀπὸ τὴν Π. Διαθήκη, τὸν Μωϋσῆ ποὺ πρῶτα γύμνασε τὸν νοῦ του στὶς ἐπιστῆμες τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου καὶ ὕστερα σίμωσε γιὰ νὰ δεῖ τὸν

ἀληθινό Θεό, καί τόν σοφό Δανιήλ πού διδάχθηκε πρῶτα στή Βαβυλώνα τή σοφία τῶν Χαλδαίων κι ὕστερα ἔπεσε στή σπουδή τῆς θείας διδασκαλίας.

Ὁ τρόπος πού διδάσκει ὁ Βασίλειος γιά τήν ἀφομοίωση αὐτῶν τῶν διδασκαλιῶν εἶναι ὅταν ἐξιστοροῦν κατορθώματα ἢ ἐκθέτουν λόγια καλῶν ἀνθρώπων, πρέπει οἱ νέοι νά τά δέχονται μέ ἀγάπη καί νά προσπαθοῦν νά τούς μιμηθοῦν, ὅταν ὁμως φέρνουν, ὅπως χαρακτηριστικά ἀναφέρει, στή μέση κακοῦς ἀνθρώπους πρέπει νά ἀποφεύγουν τέτοιες εἰκόνας φράζοντας τά αὐτιά τους, ὅπως ὁ Ὅδυσσεύς γιά νά ἀποφύγει τή μελωδία τῶν Σειρήνων. Διότι ὅταν κάποιος συνηθίσει στά ἀμαρτωλά λόγια, περνᾷ καί στά ἀμαρτωλά ἔργα. Πρέπει νά εἶμαστε προσεκτικοί ἀφοῦ εἶναι μέλι, πού ἔχει καί δηλητήριο. Νά διαλέγουμε ὅ,τι εἶναι ἔπαινος τῆς ἀρετῆς καί κατάκριση τῆς κακίας. Ὅταν μελετοῦμε τά συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, νά ἐργαζόμαστε ὅπως οἱ μέλισσες, νά παίρνομε ἀπό αὐτούς ὅ,τι χρειάζεται γιά τήν ψυχική μας ὠφέλεια καί ἀλήθεια. Ὅπως κόβοντας τό τριαντάφυλλο ἀποφεύγουμε τά ἀγκάθια τῆς τριανταφυλλιᾶς, ἔτσι καί ἀπό τά κείμενα θά πάρομε ὅ,τι εἶναι χρήσιμο καί θά φυλάξουμε τόν ἑαυτό μας ἀπ' ὅ,τι εἶναι ἐπιζήμιο. Στή συνέχεια, ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐπισημαίνει τή σημασία τῆς ἐκπαίδευσης καί τῆς μάθησης. Ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ ἐκπαίδευση εἶναι κληρονομιά πού κληρονομοῦν οἱ νέοι καί εἶναι σημαντικό νά ἐπιδιώκουν τήν ἀλήθεια καί τή γνώση. Παράλληλα, τούς ἐνθαρρύνει νά ἀποκτήσουν ἠθικές ἀξίες καί νά ἀκολουθοῦν τόν δρόμο τῆς ἀρετῆς καί τοῦ καλοῦ. Ὅσα ὁ ἄνθρωπος ἀφομοιώνει ἀπό τήν τρυφερή ἡλικία του, μένουν μέσα στήν ψυχή του. Ἡ ἀρετή εἶναι αὐτή πού μένει παντοτινά στόν ἄνθρωπο. Χρησιμοποιεῖ καί τό παράδειγμα τοῦ σοφιστῆ Πρῶδικου τοῦ Κείου, ὅταν μιλά γιά τήν ἐπιλογή ἀπό τόν Ἡρακλῆ τοῦ δρόμου τῆς ἀρετῆς ἀπό τόν δρόμο τῆς κακίας.

Τέλος, ὁ ἅγιος Βασίλειος ἀναφέρεται στή σημασία τῆς πίστεως καί τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ πίστη εἶναι ἡ βάση τῆς

ζωῆς καί ὅτι ἡ πνευματική ἀνάπτυξη εἶναι ἐξίσου σημαντική μέ τήν ὑλική. Οἱ ἄνθρωποι νά παραμερίσουν τό κάθε τι καί νά μεριμνήσουν γιά τήν ψυχή τους, οὔτε νά εἶναι ὑποταγμένοι στό σῶμα, ἀλλά νά παρέχουν στήν ψυχή τους ὅ,τι πιό καλό κάνοντας τό σῶμα ἀνώτερο ἀπό τά πάθη. Ἡ ἀπληστία δέν ὠφελεῖ τόν ἄνθρωπο καί δίνει καί μιᾶ ἀπάντηση στήν ὑλιστική θεώρηση τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ὅτι ὅσο πιο πολλά ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος, τόσο περισσότερο χρειάζεται, γιά νά ικανοποιήσει τίς ἀνάγκες του, ὅπως λέγει ὁ νομοθέτης Σόλων. Ὁ Βασίλειος μεταφέρει πρὸς τούς νέους τή συμβουλή τοῦ Βία πρὸς τόν γιό του, ὅταν τόν ρώτησε φεύγοντας γιά τήν Αἴγυπτο, ποιᾶ πράξη του θά τόν εὐχαριστοῦσε καί τοῦ ἀποκριθῆκε τό νά ἀποκτήσει ἐφόδιο γιά τά γηρατεῖά του, ἐννοώντας τήν ἀρετή. Ἐπίσης τούς ἐνθαρρύνει νά ἐπιζητοῦν τήν ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό καί νά ἀκολουθοῦν τίς διδασκαλίες του.

Συνοψίζοντας, ὁ λόγος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου πρὸς τούς νέους, εἶναι μιᾶ πολύ σημαντική πηγὴ ἔμπνευσης καί καθοδήγησης γιά τή νεολαία. Οἱ κύριες ιδέες τῆς ὁμιλίας αὐτῆς, ὅπως ἡ σημασία τῆς παιδείας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀρετῆς, τῆς πίστεως καί τῆς πνευματικῆς ζωῆς, μποροῦν νά βοηθήσουν τούς νέους νά ἐξελιχθοῦν σέ συνειδητοποιημένους καί εὐθύνες ἀναλαμβανόμενους πολίτες.

Ἐπίσης, οἱ ιδέες τοῦ Βασιλείου μποροῦν νά συμβάλουν στήν ἀντιμετώπιση σημερινῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Γιά παράδειγμα ἡ φροντίδα τῶν ἀπόρων καί ἀδυνάτων μπορεῖ νά βοηθήσει στήν ἀντιμετώπιση τῆς φτώχειας καί τῆς ἀνισότητος, ἐνῶ ἡ προσήλωση στή δικαιοσύνη καί τήν ἀλήθεια μπορεῖ νά συμβάλει στήν ἀντιμετώπιση τῆς διαφθορᾶς καί τῆς ἀνομίας. Ἐπιπλέον, ἡ προώθηση τῆς παιδείας καί τῆς πνευματικῆς ζωῆς μποροῦν νά βοηθήσουν τούς νέους νά ἀναπτύξουν τίς δεξιότητες καί τήν αὐτογνωσία πού χρειάζονται, γιά νά ἀντιμετωπίσουν τίς δυσκολίες τῆς ζωῆς καί νά γίνουν ἐνεργοί πολίτες, πού θά συμβάλουν στή βελτίωση τῆς κοινωνίας μας.

Ἡ Πίστη κατά τήν Τουρκοκρατία

**τοῦ κ. Κώστα Γεωργιάδη, Φιλολόγου
τέως Πρώτου Λειτουργοῦ Ἐκπαίδευσης**

Οταν γίνεται λόγος γιά τόν ρόλο τῆς πίστεως ἢ τῆς Ἐκκλησίας τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, συνήθως ὀδηγοῦμαστε σέ μιὰ παρανόηση: Ἐστιάζουμε τήν προσοχή μας ἀποκλειστικά στήν προσφορά τοῦ κλήρου καί παραβλέπουμε ἐκείνη τοῦ πιστοῦ λαϊκοῦ στοιχείου, ἀπό τὸ ὁποῖο προέρχεται καί ὁ κλήρος.

Στήν Ὀρθοδοξία κλήρος καί λαός συναποτελοῦν τὸ πλήρωμα τῆς στρατευόμενης Ἐκκλησίας. Διαπλέουν ἀπὸ κοινοῦ τὸ πέλαγος τοῦ παρόντος πρόσκαιρου βίου εὐρισκόμενοι ἐντὸς τῆς σωτηριώδους κιβωτοῦ, τῆς μίας, ἁγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ πιστοί, ζώντας ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, μπορεῖ νὰ ἁμαρτάνουν καί νὰ παρεκτρέπονται. Ἔχουν, ὅμως, τὴ δυνατότητα νὰ μετανοοῦν καί μὲ τὴ χάρη τῶν ἱερῶν μυστηρίων νὰ ἀποκτοῦν τὴν κάθαρση καί τὸν φωτισμὸ, ἀκόμη καί τὴ θέωση!

Εἶναι, βέβαια, κοινὸς τόπος ὅτι ἡ Ἐκκλησία σώζει τοὺς πιστοὺς καί τοὺς ὀδηγεῖ στήν αἰώνια τροφή τῆς θεωρίας τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου καί τῆς συμβίωσης μὲ ἀγγέλους καί ἁγίους. Ἡ Ἐκκλησία, ὅμως, χωρὶς νὰ ἀφίσταται ἀπὸ τὴν ἀποκλειστικὴ αὐτὴ ἀποστολή της, διασώζει καί τὴν ἰδιοπροσωπία τοῦ κάθε πιστοῦ καί τοῦ εὐλογημένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἡ ἴδια εἶναι ποὺ προσδίδει καί καλλιεργεῖ πλεῖστα ὅσα στοιχεῖα αὐτῆς τῆς ἰδιοπροσωπίας.

Ἔτσι καί κατὰ τοὺς δισεκατοῦς χρόνους τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ, ἡ πίστη στὸν Χριστὸ, ἡ βίωση κάθε σταθμοῦ τοῦ ἀνθρώπινου βίου ὡς ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος, ἡ λειτουργικὴ ζωὴ μὲ τὶς γιορτές, τὶς Θεῖες Λειτουργίες, τὰ λοιπὰ μυστήρια, οἱ διάφορες ἀκολουθίες, οἱ ἁγιασμοί, οἱ κατὰ κάθε περίσταση εὐχές τῆς Ἐκκλησίας συνέθεταν τὸν κύριο ἴσθον τῆς ταυτότητας κάθε πιστοῦ, καθὼς καί τὸ πλέγμα τῆς συλλογικῆς ταυτότητας τῆς τοπικῆς κοινότητας καί τοῦ γένους. Ἔθεταν ἀκόμη

ὄρια ἱερὰ καί ἀπαραβίαστα, ποὺ χώριζαν τοὺς Ρωμιοὺς ὡς Ὀρθόδοξους Χριστιανοὺς ἀπὸ τοὺς κυρίαρχους Ἀγαρηνοὺς. Ἔτσι οἱ ραγιαδες πρόγονοί μας μπορεῖ νὰ διατηροῦσαν διάφορες σχέσεις μὲ τοὺς ἀλλόθρησκους σὲ ἐπαγγελματικὸ καί κοινωνικὸ ἐπίπεδο ἀλλὰ ὄχι καί σὲ πνευματικὸ.

Ἡ συμβίωση μὲ τοὺς ἀλλόθρησκους κυρίαρχους ἦταν ἀπὸ μόνη της μεγάλος πειρασμός. Σέ κάθε στιγμή καρδακοῦσε ὁ πονηρὸς νὰ ἀποσπάσει πιστοὺς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καί μὲ ὄργανα, εἴτε τὶς ὀθωμανικὲς ἀρχές, εἴτε ἀπλοὺς Τούρκους, μεθόδευε τὸν ἐξισλαμισμὸ τῶν πιστῶν. Χρησιμοποιοῦσε τὸ δέλεαρ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὴ βαρύτερη φορολογία, στήν ὁποία ὑπόκεινταν οἱ ραγιαδες καί ἀπαλλάσσονταν οἱ ἐξωμότες. Μηχανευόταν τὴν ἐκμετάλλευση τῶν κατώτερων ὀρμῶν ἰσχυρῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι ἐπιδίωκαν νὰ κερδίσουν τὸν ἔρωτα ὡραίων Ἑλληνίδων μὲ τὴν προϋπόθεση τῆς ἀλλαξοπιστίας. Μεθόδευε καί συκοφαντίες σὲ βάρος Χριστιανῶν μὲ στόχο τὸν ἐξαναγκασμὸ τους νὰ ἀρνηθοῦν τὸν Χριστὸ καί νὰ ἀσπαστοῦν τὸ Ἰσλάμ.

Γιὰ ὅποιο λόγο κι ἂν ἀρνιόταν κανεὶς τὴν πατρώα πίστη, αὐτὸ σήμαινε αὐτόματα καί ἀπεμπόληση τῆς ῥωμαίικης ἐθνικῆς του συνειδήσεως. Ὁ ἐξωμότης χανόταν γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸ καί γινόταν Τούρκος. Τὸ ρῆμα «τούρκισε» ἢ «τούρκεψε», μὲ τὸ ὁποῖο ὁ λαὸς ἀλλὰ καί τὰ ἐπίσημα ἐκκλησιαστικὰ κατάστιχα δήλωναν τὴν πράξη τοῦ ἐξισλαμισμοῦ, περιγράφει μὲ ἀπόλυτη παραστατικότητα τὴν ταυτόχρονη ἀπώλεια τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς ταυτότητας καί τὴν προσχώρησή στήν τουρκική. Καί αὐτὸ ἄσχετα ἀπὸ τὴ γλώσσα ποὺ μιλοῦσε ὁ ἐξωμότης. Μποροῦσε, δηλαδή, καί μετὰ τὴν ἐξωμοσία του νὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ μιλᾷ ἑλληνικά. Ἀπὸ τὴ στιγμή, ὅμως, ποὺ ἔπαυε νὰ εἶναι Χριστιανὸς Ὀρθόδοξος καί γινόταν Μωαμεθανός, ἔπαυε νὰ εἶναι Ἕλληνας, ἦταν πιά Τούρκος.

Ἀπόδειξη τοῦ ὅτι κύριο γνώρισμα τῆς ἑλληνικότητας στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας ἦταν ἡ ιδιότητα τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανοῦ εἶναι ὅτι ὁμάδες Ρωμιῶν, ποὺ γιὰ διάφορους λόγους «τουρκοφώνησαν», μιλοῦσαν δηλαδή τούρκικα καὶ ὄχι ἑλληνικά, διατήρησαν τὴν ἑλληνικὴ συνείδηση καὶ δὲν χάθηκαν γιὰ τὸν Ἑλληνισμό. Τέτοιο εὐρύτατα γνωστὸ παράδειγμα εἶναι οἱ Καραμανλῆδες, οἱ τουρκόφωνοι Ἑλληνες κυρίως τῆς Καππαδοκίας, εὐλαβέστατοι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καὶ συνεπεῖς συνεχιστὲς τῆς λαϊκῆς εὐσέβειας, ἀλλὰ καὶ ἀκραιφνεῖς Ἑλληνες.

Ἀντίθετα οἱ Ρωμιοὶ τῆς Κρήτης καὶ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας ποὺ ἔγιναν Μουσουλμάνοι, οἱ Τουρκοκρητικοὶ καὶ οἱ Βαλαάδες ἀντίστοιχα, παρόλο ποὺ ἔξακολούθησαν νὰ μιλοῦν ἑλληνικά, ἀπέκτησαν τουρκικὴ συνείδηση καὶ κατέληξαν νὰ γίνουν φανατικοὶ Τοῦρκοι. Ἀνάλογες περιπτώσεις ἔχουμε ἀρκετὲς καὶ στὴν Κύπρο, ὅπως εἶναι τῆς Λουρουτζίνας καὶ τῆς Γαληνόπορης.

Ἐπομένως τὸ γεγονός ὅτι οἱ ραγιαδες βάπτιζαν τὰ τέκνα τους καὶ ἔμεναν πιστοὶ Χριστιανοὶ συνιστᾷ ἀπὸ μόνου τοῦ πράξης ἀντίστασης στὸν κατακτητὴ καὶ ἀέναο ἀγῶνα σωτηρίας τοῦ γένους.

Ἡ ὑψιστὴ, βέβαια, καὶ καθαγιασμένη πράξη ἀντίστασης τῶν πιστῶν ἦταν τὸ μαρτύριο, κορυφαῖοι δὲ ἀντιστασιακοὶ οἱ Νεομάρτυρες. Μὲ τὸν ὄρο αὐτὸ δηλώνονται ὅσοι καὶ ὅσες ὑπέστησαν ἀνείπωτα μαρτύρια καὶ θανατώθηκαν ἀπὸ ὄργανα τοῦ κατακτητῆ ὑπερασπιζόμενοι τὴν ὀρθόδοξη πίστη τους στὰ χρόνια τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ. Αὐτοὶ οἱ νέοι Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ Κύπριοι ὅπως οἱ Ἅγιοι Ἰωάννης, Γεώργιος, Μιχαήλ, Πολύδωρος, Ἰωνᾶς) ἀκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῶν μαρτύρων τῶν πρώτων αἰῶνων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Σφαγιάστηκαν, ἀνασκολοπίστηκαν, κήκαν, τεμαχίστηκαν, κρεμάστηκαν γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἀλλαξοπίστησαν, δὲν ἐξιλαμίστηκαν! Καὶ ἔτσι πέθαναν! Ἀλλὰ δὲν τούρκεψαν! Μαρτύρησαν, εἴτε γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ δὲν ὑπέκυψαν σὲ πιέσεις καὶ ἀρνήθηκαν νὰ ἀσπασποῦν τὸ Ἰσλάμ, εἴτε γιὰτὶ, ἀφοῦ σὲ

κάποια στιγμὴ ἀδυναμίας ἀναγκάστηκαν νὰ δηλώσουν πίστη στὸν Μωάμεθ, στὴ συνέχεια μετανόησαν, ἔκλαψαν γιὰ τὸ ἀμάρτημά τους καὶ ὁμολόγησαν δημόσια τὴν ἐπιστροφὴ τους στὸν Χριστὸ καὶ τὴν περιφρόνησή τους πρὸς τὸν Μωάμεθ.

Ὅσοι ἀνήκαν σ' αὐτὴ τὴ δευτέρη κατηγορία προετοιμάζαν τὸ μαρτύριό τους μετὰ ἀπὸ συγκλονιστικὴ μετάνοια καὶ ἐξομολόγησι. Ἔθεταν ἔπειτα τὸν ἑαυτὸ τους ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καθοδήγησι ἐνὸς φωτισμένου κληρικοῦ, συνήθως μοναχοῦ, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐνέπνεε ἀκλόνητο θάρρος ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ βαθιὰ ταπείνωσι, ὥστε ὁ πονηρὸς νὰ μὴ βρεῖ χῶρο στὴν ψυχὴ τους καὶ νὰ προκαλέσει τὴν πτώσι τους. Αὐτοὶ οἱ οἰονεὶ προπονητὲς τῶν Νεομαρτύρων αὐτῆς τῆς κατηγορίας, οἱ ἀλείπτες, (ὅπως οἱ Κολυβάδες πατέρες Μακάριος Νοταράς, Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, Νικόδημος Ἁγιορείτης κ.ἄ.) διαδραμάτισαν σημαντικὸ ρόλο στὴν προετοιμασία τους γιὰ τὸ θεάρεστο μαρτύριό τους. Εἶναι, ἐπομένως, καὶ αὐτοὶ συντελεστὲς στὴν κορυφαία πράξι ἀντίστασης τοῦ γένους κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τῆς δουλείας.

Ἡ συνεισφορὰ τῶν Νεομαρτύρων στὴν ἐπιβίωσι τοῦ γένους δὲν τελειώνει μὲ τὰ βασανιστήρια καὶ τὸν θάνατό τους. Αὐτὰ ἦταν μόνου ἡ ἀρχή. Ἀμέσως θεωροῦνταν ἅγιοι ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὰ θαύματα ποὺ ἐπιτελοῦσαν στερεώναν τὸν λαὸ στὴν πίστη τῶν πατέρων του καὶ τοῦ ἐνέπνεαν τὴν πεποίθησι ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι πάνω ἀπὸ κάθε ἀρχὴ καὶ ἐξουσία, ἐπομένως ὡς Κύριος καὶ τῆς Ἱστορίας θὰ τοὺς ὀδηγοῦσε στὴν ἐλευθερία.

Οἱ Νεομάρτυρες μὲ τὴ θυσία τους κλόνιζαν τὴν ἐξουσία τῶν τυράννων χωρὶς νὰ χύσουν αἷμα, οὔτε ἐχθρικό, οὔτε ἑλληνικό, ἀφοῦ δὲν κάλεσαν κανένα σὲ ἐπανάστασι καὶ χρῆσι βίας. Ὑπῆρξαν κήρυκες τῆς μὴ βίας καὶ ἔκαναν τὴν ἐπανάστασή τους περιοριζόμενοι μόνου στὴν προσωπικὴ τους θυσία, τὴν ὁποία οἱ ἴδιοι καὶ ὁ λαὸς θεωροῦσαν κήρυγμα ἐσωτερικῆς ἐλευθερίας καὶ προάγγελου τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους, ἡ ὁποία ταυτιζόταν μὲ τὸ ὄραμα τῆς ἀναβίωσης τῆς ἐξελληνισμένης

Χριστιανικής Αυτοκρατορίας.

Οί τόποι τῆς θυσίας τους θεωροῦνταν ἱερά προσκυνήματα καὶ ταυτόχρονα μνημεῖα ἐθνικῆς ἀντίστασης. Τὰ Μαρτυρολόγια τους, οἱ βίοι δηλαδή τῶν Νεομαρτύρων, γραμμένα σὲ εὐληπη δημώδη μορφή τῆς γλώσσας μας (πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸ κίνημα τοῦ Δημοτικισμοῦ) στερέωναν τὸν λαὸ στὴν πίστη καὶ κραταίωσαν τὴν πεποίθησή του ὅτι ἡ ἐλευθερία πλησίαζε. Μόνο ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης στὸ Νέο Μαρτυρολόγιό του περιέλαβε σχεδὸν ἑκατὸν βίους Νεομαρτύρων καὶ ἀριθμὸ ἀσματικῶν ἀκολουθιῶν. Ἔτσι, λίγα χρόνια προτοῦ ἐκραγεῖ ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821, τὸ γένος διάβαζε ἢ ἄκουε τὰ μαρτύρια τῶν συγχρόνων του Ἁγίων καὶ φωτιζόταν κατὰ Θεόν, καταρτιζόταν στὴν ὑπομονή, στὴν ἐμμονή στὰ πάτρια καὶ στὴν ἀπόφαση μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου νὰ ἀποτινάξει τὸν ζυγὸ τοῦ ἀλλόθρησκου Ἀγαρηνοῦ. Τὸ γένος παραδειγματιζόμενο ἀπὸ τοὺς Νεομάρτυρες δεχόταν τὸν ἄνωθεν Φωτισμὸ καὶ δὲν ἀνέμενε τὸν ἐξ ἑσπερίας Διαφωτισμὸ.

Ἡ σημασία ποὺ εἶχαν αὐτὰ τὰ ριψοκίνδυνα γιὰ τὴν ἐποχὴ τους κείμενα, βίοι Νεομαρτύρων καὶ ἀκολουθίες τους, γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ πόθου τῆς ἐλευθερίας στὶς ψυχὲς τῶν ραγιαδῶν κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τοῦ κατακτητῆ, μπορεῖ νὰ κατανοηθεῖ ἀπὸ τὰ δύο πιὸ κάτω παραδείγματα:

Στὸ προοίμιο τοῦ πιὸ πάνω ἔργου του ὁ Ἅγιος Νικόδημος τολμᾷ καὶ γράφει ἀναφερόμενος στὴ συμπεριφορὰ τῶν Ἁγίων: «Κατ' ἀλήθειαν τοῦτο εἶναι θαῦμα παρόμοιον ὡσάν νὰ βλέπη τινὰς μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος ἔαρινά ἄνθη καὶ τριαντάφυλλα..... Ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας νὰ βλέπη ἐλευθερίαν!» Ἡ εὐθεία ἀναφορὰ του σὲ αἰχμαλωσία καὶ ἐλευθερία θὰ μπορούσε νὰ τοῦ στοιχίσουν κατατρεγμοὺς καὶ φυλακίσεις, ἀκόμα καὶ θάνατο, ἀφοῦ τὸ βιβλίό του διαδόθηκε καὶ διαβαζόταν στὸν χῶρο τοῦ τουρκοκρατούμενου Ἑλληνισμοῦ.

Στὴν «Ἀκολουθία Πάντων τῶν Νεοφανῶν Μαρτύρων τῶν μετὰ τὴν ἄλωση μαρτυρησάντων» ὁ Ἅγιος Νικόδημος ἐγκωμιάζει τοὺς Νεομάρτυρες, γιὰτὶ κατατρόπωσαν τὰ στίφη

τῶν ἐχθρῶν: «Ῥώμη θαυμαστὴ καὶ ἀνδρεία ἀηττήτω, στίφη τῶν ἐχθρῶν, κατετρόπωσε γενναίως, μαρτύρων νέα φάλαγξ...».

Στοὺς Αἴνους τῆς Ἀκολουθίας ὁ ἴδιος Ἅγιος κάνει πάλιν λόγο γιὰ αἰχμάλωτο γένος καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸ, ἀφοῦ δεχθεῖ τὴ θυσία τῶν Νεομαρτύρων, μαζὶ μὲ τὴ συγχώρηση τῶν πταισμάτων νὰ δώσει ὡς ἀνταπόδοση καὶ τὴν ἐλευθερία τοῦ γένους: «Δέχου ὦ Τριάς προσκυνητὴ δέχου ὦ Θεάνθρωπε Λόγε, τοὺς Νεομάρτυρας, τούτους οὓς προσάγει σοι γένος αἰχμάλωτον, ὡσπερ θύματα τέλεια, ὡς εὐοσμα ρόδα, ἀρωματοσύνθετα, ὡς θυμιάματα, μύρα πολύτιμα ὡσπερ, καὶ ἐλευθερίαν ἀντίδος, καὶ πταισμάτων πάντων τὴν συγχώρησιν».

Κλείνοντας τὸ ταπεινὸ αὐτὸ σημείωμα πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε ὅτι σκόπιμα περιορίσαμε τὴν ἀναφορὰ μας μόνο σὲ δύο πτυχὲς τοῦ ρόλου τῆς πίστες στὴ διάσωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν Τουρκοκρατία, στὴ σημασία τῆς χριστιανικῆς ιδιότητος ὡς τοῦ κατ'ἐξοχὴ χαρακτηριστικοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς ταυτότητας καὶ στὸν ρόλο τῶν Νεομαρτύρων. Ἀσφαλῶς σημαντικὴ εἶναι ἡ συνεισφορὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ σὲ ἄλλους τομεῖς: διατήρηση τῆς γλώσσας καὶ τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς, καλλιέργεια τῆς παιδείας ἀπὸ τὰ μοναστήρια καὶ τὸν κληρὸ, ὁ ἐθναρχικὸς της ρόλος ὡς παράγοντας ἐνότητος τοῦ γένους κ.ἄ.

Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει σημασία γιὰ ἐμᾶς σήμερα εἶναι ὅτι, γιὰ νὰ ἐπιβιώσουμε ὡς Ἕλληνες στὶς σημερινὲς ἀντίξοες καὶ πειστικὲς συνθήκες, θὰ πρέπει νὰ ἐνδυναμώσουμε τὰ δύο στοιχεῖα ποὺ τονίστηκαν πιὸ πάνω: τὴ συνείδηση τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς πίστες μας καὶ τὴ μέχρι μαρτυρίου διάθεση ὁμολογίας καὶ ὑπεράσπισής της. Αὐτὸ ἐπιβάλλεται, γιὰτὶ στὶς μέρες μας βιώνουμε μιὰ ὑπουλη, παθιασμένη καὶ γενικευμένη προσπάθεια ἀποδόμησης τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς μας ταυτότητας. Στῶμεν καλῶς! Οἱ πατέρες τοῦ γένους μας, οἱ πρόγονοί μας τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας, ποὺ διέσωσαν τὸ γένος μένοντας ἀταλάντευτα ἐντὸς τῆς κιβωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς δείχνουν τὴν ὁδὸ καὶ τὴ μέθοδο.

Διαζύγιο: Τό παιδί πενθεί

τῆς Δρος Παναγιώτας Μάμα Ἀγαπίου,
Παιδοψυχιάτρου - Ἱατρικοῦ Λειτουργοῦ Α΄ τάξεως

«Μαμά... Μπαμπά... μή μαλώνετε γιά μένα...
Σᾶς ἀγαπῶ...»

Ἀφιερωμένο σέ ὄσους ἀναγνώστες
θέλουν νά διαβαστοῦν ἀπό τό κείμενο...

Αγαπητέ ἀναγνώστη σέ χαιρετῶ!
Σοῦ ἀπευθύνομαι προσωπικά, μέ πολύ πόνο ψυχῆς καί ἀγωνία γιά τά παιδιά μας. Ὅχι γιά νά σέ κρίνω ἢ νά σέ καθοδηγήσω, ἀλλά γιά νά μοιραστῶ μαζί σου τούς προβληματισμούς μου, πού ἀπορρέουν 25 χρόνια τώρα ἀπό τήν ἐπαφή μου μέ ἀνθρώπους ὅπως ἐσύ... ὅπως ἐμεῖς... Τό ὕφος μου ὅπως ἤδη διαπιστώνεις εἶναι προσωπικό, γιατί μόνο ἔτσι μπορῶ νά ἐκφραστῶ πλέον, ἀφοῦ χιλιάδες ἄνθρωποι, στήν πλειοψηφία τους ἀνήλικοι, μέ ἔχουν τιμήσει κάνοντάς με κοινωνό στή δική τους προσωπική ἱστορία. Γιατί εἶναι τιμή νά σοῦ ἀνοίγουν οἱ ἄνθρωποι τήν πόρτα τῆς καρδιάς τους καί νά σέ προσκαλοῦν σέ ξενάγηση στούς χώρους τῆς προσωπικῆς τους ἱστορίας, ἀκόμη κι ἂν ὑπάρχουν σκοτεινά δωμάτια σέ κάποιους ἀπό τούς χώρους αὐτούς. Κατά τόν ἴδιο τρόπο λοιπόν, ἀποφασίζω νά ἀνοίξω τήν πόρτα τοῦ γραφείου γιά λίγο καί νά σοῦ κοινωνήσω* μέ πολύ σεβασμό καί κατανόηση μέ ἓνα συμπυκνωμένο τρόπο τήν ἀγωνία χιλιάδων παιδιῶν, πού ἔζησαν τό διαζύγιο τῶν γονέων τους. Ὑπενθυμίζω καί πάλι ὅτι ὁ σκοπός μου δέν εἶναι ἡ κριτική, ἀλλά τό μοίρασμα τῆς ἀλήθειας τῶν παιδιῶν μας πρός προβληματισμό. Ἄλλωστε ἡ ἀλήθεια ὅταν βγαίνει ἐκ στόματος παιδιῶν ἴσως καί νά ἀποτελεῖ ἓνα σημαντικό κλειδί, πού θά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπό τή φυλακή τῆς αὐτοδικαίωσης καί τοῦ ἐγωισμοῦ μας, φυλακές στίς ὁποῖες ἔχουμε ἐγκλωβιστεῖ, χωρίς πολλές φορές νά τό καταλαβαίνουμε.

Ἀγαπητέ ἀναγνώστη,

Στόν ὑπότιτλο τοῦ ἄρθρου (ἢ καλύτερα τοῦ προσωπικοῦ γράμματος σέ σένα) γίνεται ἀναφορά σέ πένθος τοῦ παιδιοῦ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὅταν οἱ γονεῖς χωρίζουν, τό παιδί βιώνει μία μεγάλη ἀπώλεια, μέ ἀποτέλεσμα νά μπαίνει σέ διεργασία πένθους, ἀκόμη ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ ΤΟ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΜΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ. Γράφω τή φράση μέ κεφαλαῖα, γιά νά τονίσω αὐτή τή συνθήκη. Συχνά πυκνά τό παιδί, θέλοντας νά προστατέψει τούς γονεῖς του, παραμερῖζει τή δική του ἐπιθυμία πού θέλει τούς γονεῖς του στό νά παραμείνουν μαζί, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀκολουθεῖ κυρίως δύο τακτικές συμπεριφορᾶς. Ἡ μία συνήθης τακτική εἶναι ἡ ἐκδήλωση μίας φαινομενικῆς μεροληψίας, παίρνοντας τό μέρος τοῦ ἑνός ἢ τοῦ ἄλλου γονιοῦ, ἀνάλογα μέ τόν ποιό αἰσθάνεται πιό «ἀδύναμο», σύμφωνα πάντα μέ τά δικά του παιδικά κριτήρια καί τό ἀναπτυξιακό στάδιο πού βρίσκεται καί αὐτό μπορεῖ νά ἐναλλάσσεται. Ἡ δεύτερη συνήθης τακτική εἶναι νά δείχνει ὅτι καταλαβαίνει καί συναινεῖ στήν ἀπόφαση αὐτή ἐξ ἀρχῆς, χωρίς νά ἔχει προλάβει νά ἐκφράσει τά συναισθήματα πού ἀπορρέουν ἀπό αὐτή τήν καινούργια συνθήκη. Ὅμως ὅποια ἀπό τίς δύο αὐτές συνήθεις τακτικές ἀκολουθήσει χρειάζονται ἀναχαίτιση, καθότι καμιά ἀπό τίς δύο δέν εἶναι ἐξελικτική καί δέν προάγει τήν ὁμαλή συνέχιση τῆς ὠριμοποίησης τοῦ παιδιοῦ.

Ἴσως στό σημεῖο αὐτό, ἀγαπητέ ἀναγνώστη, νά σοῦ γεννιέται τό ἐρώτημα, ἂν αὐτό πού γράφω ἀφορᾶ τό 100% τῶν περιπτώσεων. Γιά νά σέ προλάβω θά κάνω μία παρένθεση καί θά σοῦ ὑπενθυμίσω κάτι πού ἤδη γνωρίζεις, ὅτι τό μόνο ποσοστό στήν ἱατρική πού ὀρίζεται στό 100% εἶναι τό γεγονός ὅτι ΟΛΟΙ

μία μέρα θά πεθάνουμε. Ὡς ἐκ τούτου στίς περιπτώσεις πού ἀφοροῦν διαζύγια σαφῶς καί ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις στόν κανόνα, μέ κύριο ἐκπρόσωπο τῶν ἐξαιρέσεων αὐτῶν τίς περιπτώσεις κακοποιήσεων εἴτε πρὸς τὰ παιδιά, εἴτε πρὸς τόν ἄλλο γονιό - συνήθως τή μητέρα- τονίζοντας ὅμως ὅτι αὐτή ἡ κατηγορία τῶν περιπτώσεων δέν ἀφοροῦν τή συντριπτική πλειοψηφία στίς περιπτώσεις τῶν διαζυγίων. Κάνοντας αὐτή τή διευκρίνιση - παρενθεση, συνεχίζω στό ὅτι στίς περισσότερες περιπτώσεις πού ἔχουμε διαζύγιο, τά παιδιά σέ διαφορετικό βαθμό κάθε φορά καί ταχύτητα, καί αὐτό ἐξαρτᾶται ἀπό πάρα πολλούς παράγοντες πού δέν εἶναι τοῦ παρόντος νά ἀναλύσουμε, βιώνουν ΠΕΝΘΟΣ.

Πένθος εἶναι ἡ φυσιολογική διεργασία πού βιώνει ἕνας ἄνθρωπος μετά ἀπό ἀπώλειες. Καί ἕνα διαζύγιο εἶναι μία ἀπώλεια: ἀπώλεια τῆς καθημερινότητας πού δίνει ἀσφάλεια, ἀφοῦ πλέον ἡ διαφορετική στέγη τῶν δύο γονέων

εἰσάγει ἀλλαγὴ στήν καθημερινότητα τῶν παιδιῶν, ἀπώλεια τῆς διαρκοῦς ἐπιθυμίας νά παραμένουν οἱ γονεῖς τους μαζί, ἀπώλεια τῆς καθημερινῆς ἀνάγκης τῶν παιδιῶν γιά ψυχική (καί ὄχι μόνο) ἐπαφή μέ τούς γονεῖς τους. Καί ἀφοῦ μιῶ γιά πένθος, ἀναφέρομαι στήν οὐσία γιά μία πληθώρα συναισθημάτων πού αἰσθάνονται - ἀκόμη κι ἂν αὐτά δέν λεκτικοποιοῦνται - ὅπως αὐτά ὀρίζονται στά διάφορα στάδια τῆς διεργασίας τοῦ πένθους. Ἴσως σοῦ ἀκούγεται βαριά ἡ λέξη, ἀγαπητέ ἀναγνώστη. Ὡς εἰδικός ὅμως δέν μοῦ ἐπιτρέπεται οὔτε ἀπό τή δεοντολογία τῆς ἐπιστήμης, ἀλλά οὔτε ἀπό τήν προσωπική μου ἠθική, νά ἀλλάξω αὐθαίρετα τήν ἐπιστημονική ὀρολογία.

Πέρα τούτου, δέ θά ἔχω ἀναλάβει ὑπεύθυνα καί μέ θάρρος τήν ἀπόφαση νά μεταφέρω τήν πραγματικότητα τῶν παιδιῶν σέ σένα, ἀθετώντας τήν ὑπόσχεση τῆς ἀρχῆς, στό νά σοῦ ἀνοιξῶ ἔστω γιά λίγο τήν πόρτα τοῦ γραφείου μου καί νά σέ κάνω κοινόν στό δικό τους κόσμο. Ὅποτεν θά προτιμήσω νά ἀκολουθήσω τήν ἐπιταγή τῆς γιαγιάς μου: «παρά νά πέσεις ἀπό τά μάτια τοῦ ἀδύνατου, καλύτερα τοῦ δυνατοῦ, κόρη μου». Παρά νά πέσω λοιπόν ἀπό τά μάτια τῶν ἀδύνατων παιδιῶν, καλύτερα τῶν δυνατῶν μεγάλων, καλώντάς σε ἀγαπητέ ἀναγνώστη, στό νά ἐπιτρέψεις στόν ἑαυτό σου νά διαβαστεῖ ἀπό τό ἄρθρο - γράμμα μου καί νά κάνεις θαρραλέες ἐπανορθωτικές κινήσεις στή ζωὴ σου. Ἐπέτρεπέ

μου λοιπόν, νά ἀναφερθῶ ἐν συντομίᾳ στό κάθε στάδιο ξεχωριστά, σέ μία προσπάθεια νά κατανοήσεις περισσότερο τόν ψυχικό κόσμο τῶν παιδιῶν σου, ἀφοῦ εἶμαι σίγουρη ὅτι νοιάζεσαι πάρα πολύ γιά αὐτά.

Τό 1ο στάδιο τοῦ πένθους εἶναι τό στάδιο τῆς ἄρνησης ἢ πιό ἀπλά τό στάδιο πού κυριαρχεῖ ἡ σκέψη ὅτι «ἀποκλείεται νά συμβαίνει αὐτό». Αὐτό ἐάν δέν ἐκφραστεῖ ξεκάθαρα μέ φράσεις πού δηλώνουν πῶς δέ συμφωνοῦν μέ τήν ἀπόφαση αὐτή ἢ ὅτι «δέν θέλουν κάτι τέτοιο», μπορεῖ νά συγκαλυφθεῖ πίσω ἀπό μία δῆθεν ψευδῶρη στάση τοῦ τύπου «συνεχίζουμε τήν καθημερινότητά μας, ὡσάν νά μήν ἔχει ἀλλάξει τίποτα» ἢ «καλύτερα ἔτσι ἀφοῦ δέν τά βρίσκουν οἱ γονεῖς μεταξύ τους» καί ἄλλα παρόμοια. Ἡ ἐμπειρία μου δείχνει ὅτι στήν ἀρχική φάση τοῦ διαζυγίου δηλαδή πρὶν τήν ἀποκατάσταση μίας σχετικῆς ἰσορροπίας (πού δυστυχῶς σέ ἀρκετές τῶν περιπτώσεων, αὐτή

ή αρχική φάση διαρκεί για μεγάλα χρονικά διαστήματα και κάποιες φορές δεν τελειώνει ποτέ), οι γονείς είναι τόσο απορροφημένοι στα δικά τους και στη διαμάχη με τον άλλο γονιό, που δεν μπορούν να κατανοήσουν ότι πίσω από αυτή τη φαινομενικά ψευδοώριμη στάση κρύβεται το 1ο στάδιο του πένθους. Όσο καθυστερούν στην αποκατάσταση μιας σχετικής ισορροπίας στην επικοινωνία τους με τον άλλο γονιό, στην ουσία χάνουν και την επικοινωνία με τα παιδιά τους, τα όποια καθηλώνονται στο στάδιο αυτό για να τους προστατέψουν. Τα παιδιά μέσα τους γνωρίζουν πολύ καλά, πώς αν μοιραστούν τα συναισθήματα που αισθάνονται, στην ουσία επιβαρύνουν τους ήδη συναισθηματικά επιβαρυσμένους γονείς τους και αυτό δεν το θέλουν καθόλου.

Τό 2ο στάδιο αφορά το στάδιο του θυμού. Είναι το στάδιο που κυριαρχούν τα πολλά «Γιατί;;;». Δυστυχώς το παιδί βιώνει αυτό το στάδιο ένοχικά και η απάντηση στα «γιατί;» άπαντα άρκετά συχνά, «γιατί εγώ φταίω!!!», κατηγορώντας τον έαυτό του ως τον αίτιο του διαζυγίου. Αν αυτό δεν λεκτικοποιηθεί, για να μπορέσει να απενοχοποιηθεί και να προχωρήσει στη διεργασία του πένθους, τότε οι καθηλώσεις που επισυμβαίνουν στο στάδιο αυτό σχετίζονται με τη δημιουργία μιας χαμηλής αυτοεκτίμησης στη συνέχεια και αισθημάτων ανεπάρκειας που δεν έχουν να κάνουν σε καμία περίπτωση με το υγιές φαινόμενο της ταπείνωσης, το οποίο συγχύζουμε άρκετά συχνά. Ανάλογα με το αναπτυξιακό στάδιο του παιδιού, πολλές φορές αυτός ο θυμός εκφράζεται με παράδοξους τρόπους, όπως ψυχοκινητική άνησυχία, υπερκινητικότητα, εναντιωματική συμπεριφορά, διαταρακτική συμπεριφορά ή εκρήξεις θυμού για μικρές φαινομενικά αφορμές. Σε παράταση του σταδίου αυτού και έχοντας αυτές τις συμπεριφορές ως άλλα ψυχικά ισοδύναμα κοινοποίησης του θυμού του έγκυμονει επίσης ο κίνδυνος να παραμείνουν ως συμπεριφορές και ως τρόπος επικοινωνίας με τους γύρω του.

Τό 3ο στάδιο αφορά το στάδιο της λύπης.

Είναι το στάδιο της γνήσιας λύπης που αφορά την απώλεια, αφού πλέον το παιδί συνειδητοποιεί ότι υπάρχει μία πραγματικότητα, που ματαιώνει τη βαθιά του επιθυμία να παραμείνουν οι γονείς του μαζί και αισθάνεται ανήμπορο να τη μεταβάλει. Τα συναισθήματα της λύπης συνοδεύουν από τη μία το αίσθημα του φόβου που δημιουργεί ή ανασφάλεια για το κατά πόσον θα τα καταφέρει σε αυτή την καινούργια συνθήκη της απώλειας και αφετέρου το άγχος τί ακριβώς αλλάζει σε αυτή την καινούργια συνθήκη. Αν δεν δοθεί επαρκής χωροχρόνος στο παιδί να λεκτικοποιήσει όλα αυτά τα σύνθετα συναισθήματα της λύπης, του φόβου και του άγχους, έτσι ώστε να τα επεξεργαστεί με τους γονείς του ξανά και ξανά για να καθησυχαστεί και να προχωρήσει, κινδυνεύει να εμφανίσει τις αντίστοιχες σε κατοπινό στάδιο ψυχικές διαταραχές. Είναι δηλαδή το παιδί αυτό υποψήφιο “ύψηλου κινδύνου”, όπως λέμε στη δική μας γλώσσα οι λειτουργοί ψυχικής υγείας, στο να αναπτύξει κατάθλιψη, φοβίες και άγχώδεις διαταραχές.

Τό 4ο στάδιο αφορά το στάδιο της διαπραγματεύσεως, της άνησυχίας δηλαδή εκείνης στο κατά πόσον θα τα καταφέρει ζώντας με την απώλεια. Στο στάδιο αυτό αναμένεται να ξαναεπεξεργαστεί τα συναισθήματα που βίωσε στα προηγούμενα στάδια, διαχωρίζοντας τον έαυτό του από την απόφαση των γονέων του. Καθήλωση στο στάδιο αυτό κινδυνεύει να αναστείλει την έξελικτική του πορεία μένοντας ταυτισμένο με τον ένα ή τον άλλο γονιό. Πολλές φορές οι γονείς χωρίς να το καταλαβαίνουν τοποθετούν τα παιδιά τους σε θέση φίλου, συμμάχου ή δικηγόρου καλώντας τα να παίρνουν θέση υπέρ τους ή εναντίον του άλλου γονιού, χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι αυτό είναι καταστροφικό για την ψυχική ισορροπία του παιδιού τους. Τό παιδί μέσα του δεν μπορεί να διαλέξει γονέα, γιατί οι ρόλοι του κάθε γονέα, καθώς και οι σχέσεις που θέλει να δημιουργήσει με τον κάθε γονέα συμπεριλαμβάνουν ταυτόχρονα τις έννοιες της ισοτιμίας και της διαφορετικότητας, και αυτό θα πρέπει να διατηρηθεί

ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ, εἴτε εἶναι μαζί οἱ γονεῖς εἴτε ὄχι.

Τό 5ο στάδιο ἀφορᾷ τό στάδιο τῆς ἀποδοχῆς, τό ὅτι δηλαδή ὄχι ἀπλά συνειδητοποιοῦν τήν πραγματικότητα τῆς ἀπόφασης τῶν γονέων, ἀλλά βρίσκουν καί τούς λειτουργικούς ἐκείνους τρόπους, γιά νά συνεχίσουν τή ζωή τους μέ αὐτή τήν κατά τά ἄλλα ἐπώδυνη πραγματικότητα γι' αὐτούς. Ὅπως ἴσως ἔχεις ἀντιληφθεῖ ἀγαπητέ ἀναγνώστη, ἡ διεργασία τοῦ πένθους σέ ἓνα διαζύγιο δέν εἶναι μία διεργασία πού μπορεῖ νά κλείσει μέ συνοπτικές διαδικασίες σέ μία ἀνταλλαγῆ ὥρων, σπιτιῶν ἢ ἄλλων πραγμάτων σέ ἓνα δικηγορικό γραφεῖο ἢ μία αἴθουσα δικαστηρίου. Εἶναι μία ἐπίπονη καί ἐπώδυνη διαδικασία, πού θά πρέπει νά ἐμπεριέχει αὐτογνωσία καί αὐτοκριτική, ἐάν θέλουμε νά προστατέψουμε τά παιδιά μας ἀπό τίς δικές μας ἀστοχίες καί νά μήν ἐπαναληφθεῖ μέ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις τό: «ἀμαρτία γονέων παιδεύουσι τέκνα».

Ἀγαπητέ ἀναγνώστη, προσπαθῶ πάρα πολλές φορές νά καταλάβω τί ὀδήγησε τούς ἀνθρώπους στήν ἀπόφαση νά χωρίσουν, ἀνθρώπους πού στό παρελθόν ἀγαπήθηκαν πολύ, ἀνθρώπους πού στό παρελθόν ἀποφάσισαν οἰκειοθελῶς νά σμιῶνται τά ὄνειρα καί τίς ζωές τους. Τίς περισσότερες φορές γυρίζοντας τόν χρόνο πίσω σέ μία προσπάθεια νά καταλάβω, συνειδητοποιῶ ὅτι οὔτε οἱ ἴδιοι δέν μποροῦν νά προσδιορίσουν ἐπαρκεῖς λόγους, ἀλλά μοιάζει νά ἔχουν σιγά σιγά ἐγκλωβιστεῖ σέ λογισμούς αὐτοδικαίωσης, πεποιθήσεις τοῦ παρελθόντος γιά τό τί εἶναι σωστό καί λάθος ὡς πρός τό μέγλωμα τῶν παιδιῶν καί τελικά ὁ τρίτος πού ἔχει μπεῖ στή σχέση τους καί τούς ἀπομάκρυνε δέν ἦταν ἄλλος ἀπό τόν ἐγωισμό τους, πού τούς ἤθελε πάντα νά ἔχουν δίκαιο στή γνώμη τους, ξεχνώντας ὅτι οἱ δύο γνῶμες εἶναι πάντα καλύτερες καί πιό ἐμπλουτιστικές ἀπό τή μία... Ξεχνώντας ὅτι τά παιδιά ἐξελίσσονται καί ὠρμαῖζουν ἀπό τόν ἐμπλουτισμό τοῦ διαφορετικοῦ. Ἡ διαφορετικότητα τῶν γονέων στά φύλα, στούς τρόπους, στήν προσέγγιση κ.λ.π. εἰσάγει πλοῦτο στό μέγλωμα

τοῦ παιδιοῦ καί συμπληρώνει στή διεργασία τῆς ὠρμοποίησής του, μέ τήν προϋπόθεση ἄν θέλουμε νά τό δοῦμε ὡς ἔτσι καί νά τό ἀξιοποιήσουμε πρός αὐτή τήν κατεύθυνση.

Ἀγαπητέ ἀναγνώστη,

Ὁ μακαριστός Γέροντας Αἰμιλιανός Σιμωνοπετρίτης ἔλεγε πολύ εὔστοχα μέσα ἀπό τό ἀπαύγασμα τῆς νήψης καί τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος του, ὅτι ἄν θέλουμε νά γίνουμε ἅγιοι θά πρέπει πρῶτα νά γίνουμε ἄνθρωποι... Θά κλείσω λοιπόν αὐτό τό γράμμα σέ σένα παραφράζοντας κάποιους στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ ἀγαπημένου Τάσου Λειβαδίτη...

«Ἄν θέλεις νά λέγεσαι ἄνθρωπος, δέ θά πάψεις οὔτε στιγμή ν' ἀγωνίζεσαι γιά τήν εἰρήνη καί γιά τό δίκιο τῶν παιδιῶν σου, ὑπενθυμίζοντας στόν ἑαυτό σου πῶς τό δίκαιό τους κρύβεται στήν ἐπιθυμία τους γιά τό μαζί...

Δέν εἶσαι μόνος σου σέ αὐτό... Τό Πνεῦμα τό Ἅγιο συνοδεύει τούς ταπεινοῦς...

Δέν πρέπει οὔτε στιγμή νά ὑποχωρήσεις, οὔτε στιγμή νά ξεχαστεῖς.

...Ἄν θέλεις νά λέγεσαι ἄνθρωπος,

θά πρέπει νά μπορεῖς νά στέκεσαι μέ θάρρος μπρός στά ντουφέκια τῆς αὐτοκριτικῆς σου!»! Μέ ἐκτίμηση, ἀγάπη καί ἀγωνία γιά τά παιδιά μας.

Δρ Παναγιώτα Μάμα Ἀγαπίου

**Διευκρίνιση γιά τή χρήση τῶν λέξεων «κοινωνῶ-κοινωνία» σέ ἀντιδιαστολή μέ τή χρήση τῶν λέξεων «ἐπικοινωνῶ - ἐπικοινωνία»: χρησιμοποιοῦν τά παράγωγα τῆς λέξης «κοινωνῶ» καί ὄχι «ἐπικοινωνῶ», διότι ἐπικοινωνία μπορεῖ νά ὑπάρξει καί μεταξύ ἀντιμαχόμενων μερῶν. Ἐμεῖς ὅμως ὡς σῶμα Χριστοῦ δέν ἔχουμε κάτι νά χωρίσουμε, γιά νά ἐπικοινωνοῦμε ἀπλά, ἀλλά ἀφοῦ εὐεπιστοῦμε νά κοινωνοῦμε στό «Κοινό Ποτήριον» Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ, ἔχουμε νά κοινωνήσουμε ψυχικά μέ ἀλληλοσεβασμό καί ἀλληλοκατανόηση στόν κοινό στόχο, πού εἶναι ἡ φροντίδα καί τό νοιάξιμο τῶν ἀνήλικων μελῶν τῆς κοινωνίας μας.*

Ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος Ἐπίσκοπος Σμύρνης

Ὁ ἔνδοξος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Πολύκαρπος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν μαθητὴ του Ἅγιο Εἰρηναῖο Λουγδούνου ὑπῆρξε «μαθητὴς τῶν Ἀποστόλων καὶ οἰκεῖος μέ ὄσους τὸν Κύριον εἶδον», γεννήθηκε στὴν Ἔφεσο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορα Βεσπασιανοῦ (περὶ τὸ 70). Πρὶν μαρτυρηθῆναι, οἱ ἅγιοι γονεῖς του ἐμπιστεύθηκαν τὸ παιδί τους σὲ εὐσεβῆ καὶ εὐγενῆ γυναῖκα, τὴν Καλλίστη, ἡ ὁποία τὸ ἀνέθρεψε μέ φόβο Θεοῦ καὶ ἀγάπη γιὰ τίς ἀρετές. Τὸ παιδί γεμάτο συμπόνια ἐφάρμοζε τόσο καλά τὴν ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης, ὥστε δαπα-

νοῦσε τὰ ἀποθέματα τῆς θετῆς μητέρας του μοιράζοντάς τα στοὺς πτωχοὺς. Ἐκεῖνα ὅμως θαυματουργικῶς ἀναπληρώνονταν καὶ ἡ Καλλίστη ἄλλαξε τὸ ὄνομά του ἀπὸ Παγκράτιο σὲ Πολύκαρπο.

Σὲ ὥριμη ἡλικία ἔγινε μαθητὴς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὁ ὁποῖος τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κήρυττε τὸ Εὐαγγέλιο στὴν ἐπαρχία τῆς Ἀσίας μέ τὸν ἅγιο Βούκολο (6 Φεβρ.) καὶ τὸν ἅγιο Ἰγνάτιο τὸν Θεοφόρο (20 Δεκ.). Ἐμποτισμένος μέ τὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου

Ἀποστόλου, μοιράστηκε πρόθυμα ὅλες τίς περιπέτειες τοῦ ἀγαπημένου μαθητοῦ τοῦ Χριστοῦ μέχρι τὴν ἐξορία του στὴν Πάτμο. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης χειροτόνησε τότε τὸν Βουκόλο ἐπίσκοπο τῆς μεγάλης καὶ ἐπιφανοῦς πόλεως τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ ἐμπιστεύθηκε

τὸν Πολύκαρπο ὡς βοηθὸ καὶ συνεργάτη. Φθάνοντας στὴ Σμύρνη ὁ Πολύκαρπος χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καὶ ἀνέλαβε τὴ φροντίδα τῶν ὀρφανῶν, ἕως τὴν ἡμέρα πού, προβλέποντας τὸν ἐπικείμενο θάνατό του, ὁ ἅγιος Βουκόλος ὄρισε τὸν ταπεινὸ Πολύκαρπο διάδοχό του.

Ὅταν μέ θέλημα Θεοῦ

καὶ πνευματικοῦ πατρός ἔγινε ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης, ὁ Πολύκαρπος ἐπιδόθηκε στό ἔργο του μιμούμενος ἐν πᾶσι τὴν πολιτεία τῶν πατέρων του καὶ ἐπαναλαμβάνοντας πιστὰ τὰ δικά τους λόγια, ὅπως καὶ ὅσα εἶχαν ταμιεύσει ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ στόμα τοῦ Κυρίου. Ἀπὸ τὴν ἐξορία του στὴν Πάτμο, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἀπηύθυνε τὰ ἐγκώμιά του τῷ Ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνη Ἐκκλησίας, ἐνθαρρύνοντάς τον νὰ μείνει πιστὸς ἄχρι θανάτου, ὥστε νὰ λάβει τὸν στέφανο τῆς ζωῆς (Ἀπ. 2,

10). Ἐνδεδυμένος τῆ θεία χάρη, ὁ Πολύκαρπος ἐπιτέλεσε πλῆθος θαυμάτων: ἔσβησε μέ τὴν προσευχή του μία πυρκαγιά πού ἀπειλοῦσε τὸν τόπο ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρες, προκάλεσε εὐεργετική βροχή μετὰ ἀπὸ μακρὰ ξηρασία, ἐλευθέρωσε δαμιονισμένους καὶ θεράπευσε ἀρρώστους μετὰ ἀποτελεσμα χάρις σέ αὐτόν νά μεταστραφοῦν στὴν ἀληθινὴ πίστη πολυάριθμοι εἰδωλολάτρες.

Ὅταν, πρὸς τὴν ἀρχὴ τῆς ἐπισκοπείας τοῦ Πολύκαρπου (περὶ τὸ 101), ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος καταδικάσθηκε σέ θάνατο καὶ ἐστάλη ἀλυσοδεμένος στὴ Ρώμη γιὰ νά παραδοθεῖ στὰ θηρία, πέρασε ἀπὸ τὴ Σμύρνη καὶ εἶχε τὴν εὐτυχία νά ἀσπαστεῖ γιὰ τελευταία φορὰ τὸν ἅγιο ἐπίσκοπο. Φθάνοντας στὴν Τρωάδα τοῦ ἀπηύθυνε ἐπιστολή, γιὰ νά τὸν εὐχαριστήσῃ γιὰ τὴ φιλοξενία, τοῦ ἀνέθεσε τὴ φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιόχειας καὶ τοῦ μετέδωσε θεόπνευστες συμβουλές γιὰ τὰ καθήκοντα τοῦ ποιμενάρχῃ: «Σέ ὑπερτιμῶ, ἀφοῦ ἀξιώθηκα νά δῶ τὸ ἄμωμο πρόσωπό σου. Σέ παρακαλῶ στό ὄνομα τῆς χάριτος πού ἐνεδύθης νά συνεχίσῃς τὸν δρόμο σου καὶ νά τοὺς στηρίζῃς ὅλους μετὰ πίστη, ὥστε νά σωθοῦν. Φύλαττε τὴν τιμὴ τοῦ ἀξιωματός σου μετὰ κάθε ἐπιμέλεια σώματος καὶ πνεύματος. Φρόντιζε γιὰ τὴν ἐνότητα, διότι τίποτε δέν ὑπάρχει ἀνώτερό της. Βάσταζε τοὺς πάντες ὅπως ὁ Κύριος βασιτάζει ἐσένα. Ἀφοσιώσου στό ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι. Νά ὑπομένῃς ἐν ἀγάπῃ τίς ἀσθένειες ὅλων ὡς τέλειος ἀθλητής... Οἱ περιστάσεις σέ ἀποζητοῦν, ὅπως ἀποζητᾷ τὸν ἄνεμο ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου καὶ ὁ χειμαζόμενος τὸ ἀσφαλές ὀρμητήριο, γιὰ νά ἀξιωθεῖς τὸν Θεό».

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ ἅγιος Πολύκαρπος ἔγραψε στοὺς χριστιανούς τῶν Φιλίππων, γιὰ νά τοὺς συγχαρεῖ πού δέχθηκαν τὸν Ἰγνάτιο καὶ τοὺς μάρτυρες, «τὰ μιμήματα τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης, τοὺς ὁποίους ξεπροβοδίσατε ἀξίως, τοὺς ἀλυσοδεμένους μετὰ ἀγιοπρεπῆ δεσμά, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν διαδήματα ἐκείνων πού εἶναι ἀληθινὰ ἐκλεγμένοι ἀπὸ τὸν Θεό καὶ Κύριο ἡμῶν». Τοὺς προτρέπει νά προσκαρτεροῦν μετὰ τὴν ὑπομονὴ ἐκείνη πού εἶδαν στοὺς μάρτυρες καὶ τοὺς ἐκθέτει τίς ἀρχές μίας φιλόνητου

πῆς χριστιανικῆς κοινότητος: «Ἡ πίστις εἶναι μήτηρ πάντων ἡμῶν, ἀκολουθεῖ ἡ ἐλπίδα, ἐνῶ προπορεύεται ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν Χριστό καὶ τὸν πλησίον. Ἐάν κάποιος ζεῖ μετὰ αὐτὲς τίς ἀρετὲς, ἐκπληρώνει τὴν ἐντολή τῆς δικαιοσύνης, διότι ὁ ἔχων ἀγάπη βρῖσκεται μακριὰ ἀπὸ κάθε ἁμαρτία».

Μέ τὸν καθ' ὅλα ἀποστολικό αὐτό τρόπο κυβέρνησε τὴν Ἐκκλησία του ἐπὶ περισσότερα ἀπὸ πενήντα ἔτη. Περὶ τὸ 160, γέροντας πλήρης ἡμερῶν, μετέβη στὴ Ρώμη γιὰ νά συσχεφθεῖ μετὰ τὸν πάπα Ἀνίκητο γύρω ἀπὸ τὴ διαφορὰ πού χωρίζε τὴ Ρώμη ἀπὸ τίς Ἐκκλησίες τῆς Ἀσίας ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθορισμό τῆς ἡμέρας τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καὶ γιὰ νά ὑπερασπισθεῖ τὴν ὀρθὴ πίστη κατὰ τῶν αἱρέσεων. Ἡ ἀκτινοβολία τῆς ἀγιότητός του καὶ ἡ διδασκαλία του προκάλεσαν τὴ μεταστροφή πολλῶν ψυχῶν, πού εἶχαν παραπλανηθεῖ ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς Μαρκίωνα καὶ Οὐαλεντίνο. Κατὰ τὴν ἀναχώρησή του ἀπὸ τὴ Ρώμη, ὁ πάπας ἀπὸ σεβασμό τοῦ παρεχώρησε νά προϊσταται τῆς εὐχαριστιακῆς Συνάξεως ἀφοῦ ἀσπᾶσθησαν ἀλλήλους, χώρισαν ἐν εἰρήνῃ, σεβόμενοι ἀμοιβαίως τίς θεμιτὲς διαφορὲς μετὰ τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν.

Λίγο μετὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴ Σμύρνη (165), ὁ ἀνθύπατος Σπράτιος Κορδάτος ἐξάπελυσσε βίαιο διωγμό, ὁ ὁποῖος ἀναστάτωσε ὅλες τίς Ἐκκλησίες τῆς Ἀσίας καὶ κατὰ τὸν ὁποῖο ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, ἡλικίας τότε ὀγδόντα ἔξι ἐτῶν, βρῆκε μαζί μετὰ δώδεκα μάρτυρες ἀπὸ τὴ Φιλαδέλφεια ἔνδοξο θάνατο, τὸ Μεγάλο Σάββατο (23 Φεβρουαρίου 167), μετὰ τρόπο παρόμοιο μετὰ τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐνῶ οἱ γενναῖοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ ὑφίσταντο κάθε εἶδους βασανιστήρια καὶ παραδίδονταν στό τέλος τροφὴ στὰ θηρία, ὁ πανόσιος Πολύκαρπος διατηροῦσε τὴ συνηθισμένη γαλήνη του καὶ ἤθελε μάλιστα νά παραμείνῃ στὴν πόλη, γιὰ νά μὴν ἐγκαταλείψει τὸ πνευματικὸ του ποίμνιο. Μετὰ τὴν ἐπιμονή, ὅμως, τῶν συντρόφων του πού τὸν ἰκέτευαν νά μὴν ἐκτεθεῖ πρόωρα στόν θάνατο, ἀποσύρθηκε σέ ἕνα μικρὸ κτῆμα κοντὰ στὴν πόλη καὶ μέρα-νύκτα προσευχόταν γιὰ ὅλους

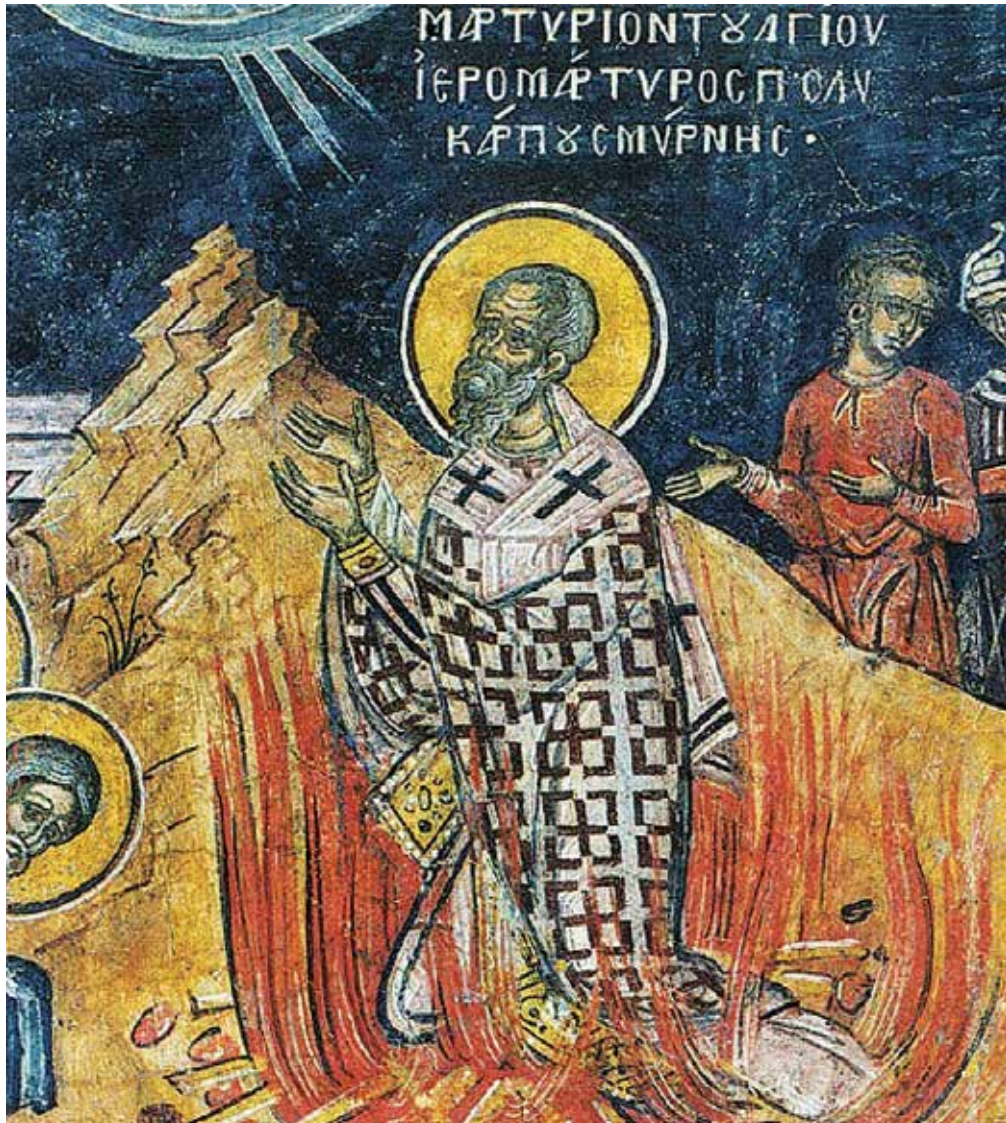
τούς ανθρώπους και όλες τις Ἐκκλησίες τοῦ κόσμου. Τρεῖς ἡμέρες πρὶν τὴ σύλληψή του, ἐνῶ προσευχόταν, εἶδε σέ ὀπτασία τὸ προσκέφαλό του νὰ πιάνει φωτιά και νὰ καίγεται. Στρεφόμενος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἀνήγγειλε ἕρημα ὅτι ἔπρεπε νὰ προσφέρει τὴ ζωὴ του γιὰ τὸν Χριστό στὴν πυρά.

Ἀναγκασμένος ν' ἀλλάξει κρησφύγετο, δέν πρόλαβε νὰ φθάσει ἐκεῖ, ὅταν ὀπλισμένοι ἄνδρες πού εἶχαν μάθει ποῦ βρίσκεται, βασανίζοντας ἓνα μικρὸ δοῦλο, εἰσέβαλαν στό σπίτι. Ὁ ἐπίσκοπος ἀρνήθηκε νὰ διαφύγει και τοὺς δέχθηκε μέ πρόσωπο πού ἔλαμπε, γεμάτο γλυκύτητα, τοὺς κάλεσε νὰ φᾶνε και νὰ πιοῦνε ὅσο ἤθελαν και τὸ μόνο πού ζήτησε ἦταν νὰ τοῦ δώσουν λίγη ὥρα νὰ προσευχηθεῖ. Ἐκεῖνοι δέχθηκαν και γιὰ δύο ὥρες ὁ γέροντας στεκόταν ὄρθιος, πλήρης θείας χάριτος, μνημονεύοντας ὅσους ἀνθρώπους εἶχε γνωρίσει, μικροὺς και μεγάλους, ἐνδόξους και ἀφανεῖς, ὅπως και γιὰ τὴν ἀνά τὴν οἰκουμένη καθολικὴ Ἐκκλησία. Ὅταν ἔφθασε ἡ ὥρα νὰ φύγουν, οἱ στρατιῶτες, κυριευμένοι ἀπὸ μεγάλο φόβο και μετανοημένοι γιὰ τὸ ἔργο πού εἶχαν νὰ ἐκτελέσουν, τὸν ἔβαλαν νὰ καθήσει πάνω σέ ὄνο, γιὰ νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὴ Σμύρνη. Ὁ εἰρήναρχος (ἀστυνόμος), πού δικαίως ὀνομαζόταν Ἡρώδης, ἐμφανίσθηκε μπροστά του και τὸν ἀνέβασε στὴν ἄμαξά του, γιὰ νὰ τὸν πείσει νὰ σώσει τὴ ζωὴ του θυσιάζοντας στόν Καίσαρα. Ὅταν ὅμως κατάλαβε ὅτι ματαιῶς κοπίαζε, τὸν πέταξε στόν δρόμο καθυβρίζοντάς τον. Πληγωμένος στό πόδι, ὁ γέροντας συνέχισε παρὰ ταῦτα χαρούμενος τὸν δρόμο του πεζός. Ὅταν μπῆκε στό στάδιο τὸ ὁποῖο ἦταν γεμάτο πλῆθος πού οὔρλιαζε και διψοῦσε γιὰ αἷμα, θεϊκὴ φωνὴ ἀκούστηκε ἀπὸ τοὺς μοναδικούς χριστιανούς πού βρίσκονταν στό κέντρο τοῦ πλῆθους και ἔλεγε: «Ἴσχυε, Πολύκαρπε, και ἀνδρίζου!» Ὁ ἀνθύπατος τὸν προέτρεψε νὰ ἀπαρνηθεῖ τὸν Χριστό λέγοντας: «Λυπήσου τὰ χρόνια σου» και ἄλλα παρόμοια πού οἱ διῶκτες συνηθίζουν σέ τέτοιες περιστάσεις. «Ὅρκισου στὴν τύχη τοῦ Καίσαρα και πές: Αἶρε τοὺς ἀθέους!» τοῦ φώναξε. Περιφέροντας τότε τὸ βλέμμα του πάνω στό πλῆθος τῶν εἰδωλο-

λατρῶν πού γέμιζε τὸ ἀμφιθέατρο, ὁ Πολύκαρπος ἀναστέναξε και στρέφοντας τὰ μάτια στόν οὐρανὸ εἶπε: «Αἶρε τοὺς ἀθέους!» Στὶς δέ πιέσεις πού δεχόταν νὰ λαιδορήσει τὸν Χριστό, ἀποκρίθηκε: «Ὅγδοήκοντα και ἕξ ἔτη δουλεύω αὐτῷ, και οὐδέν μέ ἠδίκησεν· και πῶς δύναμαι βλασφημῆσαι τὸν βασιλέα μου, τὸν σώσαντά με;»

Ὁ ἀνθύπατος εἶπε: «Ἔχω θηρία και θά σέ παραδώσω σέ αὐτά, ἂν δέν ἀλλάξεις γνώμη». Ὁ Πολύκαρπος ἀπάντησε: «Κάλεσέ τα, γιατί εἶναι ἀδύνατο γιὰ μᾶς νὰ ἀλλάξουμε γνώμη και νὰ περάσουμε ἀπὸ τὸ καλύτερο στό χειρότερο· ἀντίθετα εἶναι καλὸ νὰ ἀλλάξεις, γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸ κακὸ στό δίκαιο». «Θά σέ κάψω στὴν πυρά, ἀφοῦ περιφρονεῖς τὰ θηρία», εἶπε ὁ δικαστής. Ὁ Πολύκαρπος τότε γεμάτος ὀρμὴ και χαρὰ ἀποκρίθηκε: «Μέ ἀπειλεῖς μέ πῦρ, τὸ ὁποῖο καιεῖ προσωρινά και ὕστερα ἀπὸ λίγο σβῆνει· διότι ἀγνοεῖς τὸ πῦρ τῆς μελλούσης κρίσεως και αἰωνίου κολάσεως, πού ἐπιφυλάσσεται γιὰ τοὺς ἀσεβεῖς. Ἀλλά γιατί ἀργοπορεῖς; Φέρε ὅ,τι θέλεις!».

Ὁ κήρυκας τότε ἀνήγγειλε, τρεῖς φορές, ὅτι ὁ Πολύκαρπος εἶχε ὀμολογήσει πῶς εἶναι χριστιανός. Τὸ πλῆθος μανιασμένο ἀπαίτησε νὰ ἐξαπολύσουν ἐναντίον του ἓνα λεοντάρι· ἐπειδὴ ὅμως οἱ θηριομαχίες εἶχαν τελειώσει, φώναξε: «Νά καιεῖ ζωντανός στὴν πυρά!». Καί ἀμέσως εἰδωλολάτρες και Ἑβραῖοι μαζί πῆγαν νὰ μαζέψουν ἀπὸ τὰ γύρω ἐργαστήρια και λουτρά ξύλα και φρύγανα. Ὅταν ὅλα ἦσαν ἔτοιμα στὴ μέση τοῦ σταδίου, ὁ Πολύκαρπος ἀπέθεσε ὁ ἴδιος τὰ ἱμάτιά του, τόσο γαλήνιος σάν νὰ ἐπρόκειτο νὰ προσφέρει τὴν ἀγία ἀναφορά, θέλησε μάλιστα νὰ βγάλει και τὰ ὑποδήματα, πράγμα πού δέν ἔκανε ποτέ, γιατί οἱ πιστοὶ ἔσπευδαν πάντα νὰ τοῦ φιλήσουν τὰ πόδια. Ὅταν ἐτοιμάστηκαν νὰ τὸν καρφώσουν πάνω σ' ἓναν πάσαλο, εἶπε: «Ἀφήστε με ἔτσι. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μοῦ δίνει τὴ δύναμη νὰ ὑπομείνω τὴ φωτιά, θά μέ ἱκανώσει ἐπίσης νὰ παραμείνω ἀκίνητος, δίχως τὴν ἀνάγκη τῶν καρφιῶν». Ὅταν τὸν ἀνέβασαν πάνω στά ξύλα, σάν τὸν διαλεγμένο ἀπὸ τὸ κοπάδι κριὸ πού προσφέρεται ὀλοκαύτωμα, ἔστρεψε τὰ μάτια πρὸς τὸν οὐρανὸ

καί αναπέμποντας μία τελευταία προσευχή εὐχαρίστησε τόν Θεό, διότι τόν ἀξίωσε, μαζί μέ ὄλους τούς ἁγίους μάρτυρες, νά λάβει μέρος στό ποτήριον τοῦ Χριστοῦ εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίου ψυχῆς τέ καί σώματος ἐν ἀφθαρσία Πνεύματος Ἁγίου.

Ἄφου ἀνέπεμψε τό Ἄμην καί ἐπλήρωσε τήν εὐχή, ὁ δήμιος ἀναψε τήν πυρά. Μία τεράστια φλόγα ἀναπήδησε· ἀλλά, ὦ, τοῦ θαύματος, ἡ φωτιά σχημάτισε αἴφνης μία κόγχη, σάν ἰστίο πού τό φουσκώνει ὁ ἄνεμος, περιβάλλοντας σάν τείχος τό σῶμα τοῦ μάρτυρος. Ἐκεῖνος ἔστεκε στό κέντρο, ὄχι ὡς σάρκα πού καίγεται, ἀλλ' ὡς ἄρτος ψηνόμενος, ἢ ὡς χρυσός καί ἄργυρος ἐν καμίνῳ πυρούμενος. Καί ἡ εὐωδία ἦταν τόσο δυνατή, ὥστε οἱ παρευρισκόμενοι νόμιζαν ὅτι καιγόταν λίβανος ἢ ἄλλο πολύτιμο ἄρωμα.

Βλέποντας οἱ ἀσεβεῖς ὅτι τό σῶμα τοῦ ἁγίου δέν μποροῦσε νά καεῖ, φώναξαν στόν δήμιο νά τόν ἀποτελειώσει μέ τό ξίφος. Τό αἷμα τότε ξεπήδησε τόσο ἄφθονο, πού ἔσβησε τή φωτιά, ἀφήνοντας ἀναυδο τό πλῆθος.

Τά τίμια λείψανα τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἀποτεφρώθηκαν μέ προτροπή τῶν Ἑβραίων, ἀλλά οἱ πιστοί μπόρεσαν παρά ταῦτα νά μαζέψουν μερικά ὄστᾶ, τά ὁποῖα ἀπέθεσαν σέ κατάλληλο τόπο, ὅπου καί συνάζονταν κάθε χρόνο γιά νά ἐορτάσουν μέ χαρά τή γενέθλιο ἡμέρα του στόν οὐρανό. Τό ἔνδοξο μαρτύριο τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου ἐπισφράγισε, ἂν καί προσωρινά, τόν διωγμό κατά τῶν χριστιανῶν.

*Ἐκ τοῦ Συναξαριστοῦ
(ιερά μονή Ὁρμύλιας)*

Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

ΑΝΘΙΜΟΣ ΜΑΧΑΙΡΙΩΤΗΣ (1951 - 1973)

Τόν Μακάριο Κυκκώτη διαδέχθηκε στή Μητρόπολη Κιτίου ὁ ἀρχιμ. Ἄνθιμος Μαχαιριώτης, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νά εἶναι ὁ τελευταῖος Μητροπολίτης Κιτίου τῆς Ἀγγλοκρατίας καί ὁ πρῶτος ἐπί Ἀνεξαρτησίας. Γι' αὐτό ἡ βιογραφία του θά διαιρεθῆ σέ δύο ἀντίστοιχα μέρη: Μέρος Α' (1951-1960) καί Μέρος Β' (1960-1973).

Μέρος Α' (1951-1960)

Ο Κιτίου Ἄνθιμος γεννήθηκε τό 1905 ἀπό πατέρα ἱερέα, στό χωριό Λαζανιά κοντά στή μονή Μαχαιρᾶ. Τό κοσμικό του ὄνομα ἦταν Γεώργιος Παπασάββας. Νεαρός τήν ἡλικία προσελήφθη ὡς δόκιμος στήν ἰ. μονή Μαχαιρᾶ, στήν ὁποία παρέμεινε γιά ὀκτώ χρόνια. Στή συνέχεια φοίτησε στό Παγκύπριο Ἱεροδιδασκαλεῖο Λάρνακος, κι ἀφοῦ χειροτονήθηκε διάκονος, προσελήφθη ἀπό τόν τότε Κιτίου Νικόδημο Μυλωνᾶ στήν ὑπηρεσία τῆς Μητροπόλεως. Μετά τή συμπλήρωση τῆς φοίτησής του στό Ἱεροδιδασκαλεῖο καί τήν ἔξορία τοῦ Νικοδήμου Μυλωνᾶ τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1931, ἐπέστρεψε στή μονή Μαχαιρᾶ, ὅπου ἴδρυσε σχολεῖο τό ὁποῖο λειτούργησε γιά μερικά χρόνια μέ ὑπεύθυνο τόν ἴδιο.

Τό 1937 μετέβη στήν Ἀθήνα γιά σπουδές στή Θεολογική Σχολή τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου ἀπό τήν ὁποία ἀπεφοίτησε τό 1942. Ἀδυνατώντας νά ἐπιστρέψῃ λόγω τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς, διορίστηκε ἱεροκέρυκας στήν Ἀθήνα. Ἐξ αἰτίας τῶν ἐναντίον τοῦ κατακτητῆ ἀπό ἄμβωνος κηρυγμάτων του, διετάχθη ἡ σύλληψή του. Κατόρθωσε ὅμως νά διαφύγῃ στά βουνά τῆς Μακεδονίας ὅπου ἐντάχθηκε σέ σῶμα ἀνταρτῶν, πολεμώντας τόν ἐχθρό καί μέ τά ὅπλα καί μέ τό κήρυγμα. Κατά τή διάρκεια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου τοῦ 1946-1949, ὑπηρέτησε στόν ἑλληνικό στρατό ὡς στρατιωτικός ἱερέας μέ τό βαθμό τοῦ Λοχαγοῦ. Ὄταν ἀποστρατεύθηκε, τό ἀπολυτήριο του συνώδευε εὐφημος μνεῖα τοῦ Ἐπιτε-

τοῦ **Ἀρχιμανδρίτου Σωφρόνιου Μιχαηλίδη**

λάρχου τῆς 15^{ης} Μεραρχίας, ἡ ὁποία μεταξύ ἄλλων ἔλεγε καί τά ἑξῆς: «Περιερχόμενος συχνάκις τάς μονάδας τῆς μεραρχίας καί ἐπισκεπτόμενος τά πλέον ἀκρότατα τμήματα αὐτῆς, ἐπεξήτει πᾶσαν εὐκαιρίαν διά τήν τόνωσιν τοῦ ἠθικοῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος καί τῆς πίστεως τῶν στρατιωτῶν, μή φειδόμενος οὐδενός κόπου καί μόχθου, πεζοπορῶν πλειστάκις ἐπί πολλὰς ὥρας...».

Ὁ Ἄνθιμος Μαχαιριώτης συνδεόταν φιλικά μέ τόν συμφοιτητή του Μακάριο Κυκκώτη. Ὄταν ὁ τελευταῖος βρισκόταν μέ ὑποτροφία στή Βοστώνη, προσπάθησε καί ὁ Ἄνθιμος, μέσω τοῦ Μακαρίου, νά πετύχει παρόμοια ὑποτροφία, ἀλλά δέν τό κατόρθωσε. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Μακάριος ἐξελέγη Μητροπολίτης Κιτίου (στίς 8 Ἀπριλίου 1948) ὅποτε ἐπέστρεψε στήν Κύπρο.

Ὄταν λίγο ἀργότερα ἔγινε Ἀρχιεπίσκοπος εὐνόησε τήν ὑποψηφιότητα τοῦ Ἀνθίμου γιά τό θρόνο Κιτίου. Πράγματι, στίς ἐκλογές τῆς 20^{ης} Ἰανουαρίου 1951 ὁ Ἄνθιμος Μαχαιριώτης ἐξελέγη νέος Μητροπολίτης Κιτίου, ὑπερισχύοντας τοῦ ἀνθυποψηφίου του, Χωρεπισκόπου Σαλαμίνας Γενναδίου.

Τό σχετικό «Ἐπίσημο ἐπί τῆ ἐκλογῆ» του ἔχει ὡς ἑξῆς: «*Τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Κιτίου ἀπό τῆς εἰκοστῆς Ὀκτωβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ σωτηρίου ἔτους τοῦ οἰκείου ποιμένος καί προστάτου ἀποστερηθέντος, ἄτε δὴ τοῦ ἐν αὐτῷ τέως προεστῶτος Μητροπολίτου Μακαρίου ἀνεληθόντος εἰς τόν Ἀγιώτατον Ἀρχιεπισκοπικόν Θρόνον Κύπρου, προνοία καί φροντίδι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Κυρίου Μακαρίου, γενομένων πάντων τῶν νομίμων, συνωδά τοῖς θεσμίσις τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου, συνῆλθεν ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς σήμερον, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Σαββάτω καί μηνός Ἰανουαρίου εἰκοστῆ τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ πρώτου σωτηρίου ἔτους καί ὥρα δεκάτη πρω-*

ἰνῆ ἢ παροῦσα Ἐκλογικὴ Συνέλευσις, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος, παρεδρευόντων Αὐτῷ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυρηνείας Κυρίου Κυπριανοῦ καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Σαλαμίνοσ Κυρίου Γενναδίου καὶ συνεδρευόντων τῶν Πανοσιωτάτων Ἡγουμένων Κύκκου Χρυσοστόμου, Μαχαιρᾶ Εἰρηναίου καὶ Ἁγίου Νεοφύτου Λαυρεντίου, τῶν Πανοσιωτάτων Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἰακώβου καὶ Ἐξάρχου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἱερωνύμου, βαθμούχων κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τοῦ Πανοσιωτάτου Ἡγουμένου τοῦ Σταυροβουνίου Διονυσίου, τῶν Πανοσιωτάτων Ἀρχιμανδρίτου Ἀνθίμου καὶ Ἐξάρχου Καλλινίκου, βαθμούχων κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως Κιτίου, καὶ τῶν νενομισμένων αἵρετῶν τοῦ ποιμνίου Γενικῶν Ἀντιπροσώπων, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν. Μετὰ δέ τὴν ἐπίκλησιν τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος προβάσα εἰς ἐκλογὴν ἀνέδειξε διὰ βοῆς ὡς Ἐψηφισμένον Μητροπολίτην Κιτίου τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην Ἀνθιμον Μαχαιριώτην, ἄνδρα ἱεροπρεπῆ καὶ κεκοσμημένον ὑφ' ἀπάντων τῶν προσόντων, τῶν εἰς ποιμένα ἀρμοζόντων τῆς λογικῆς τοῦ Χριστοῦ ποιμνῆς.

»Εἰς βεβαίωσιν δέ καὶ ὑπόμνησιν τῆς ἐκλογῆς ταύτης συνετάχθη καὶ κατεγράφη ἐν τῷ Κώδικι τούτῳ τῶν Ὑπομνημάτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἥδε ἢ πρᾶξις σήμερον, μηνός μὲν Ἰανουαρίου εἰκοστῆ, ἡμέρα δέ τῆς ἑβδομάδος Σαββάτῳ τοῦ χιλιοστοῦ ἑνεακοσιοστοῦ πενηκοστοῦ πρώτου σωτηρίου ἔτους».

Τὴν 1^η Φεβρουαρίου 1951 ἐπέστρεψε στὴν Κύπρον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ὑπηρετοῦσε, καὶ τὸ Σάββατο 3 Φεβρουαρίου ἔγινε στὸν καθεδρικό ναὸ Ἁγίου Ἰωάννου Λευκωσίας ἡ τελετὴ τοῦ Μηνύματός του ὡς ἐψηφισμένου Μητροπολίτου. Τὴν Κυριακὴ 4 Φεβρουαρίου 1951 ἔγινε στὸν ἴδιο ναὸ ἢ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία του ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο

Μακάριο Γ', τὸν Κυρηνείας Κυπριανὸ καὶ τὸν Σαλαμίνοσ Γεννάδιο. Μετὰ τὸ μεσημέρι τῆς ἴδιας μέρας, ἀνεχώρησε γιὰ τὴν ἔδρα του, τὴ Λάρνακα, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Κυρηνείας καὶ τὸν Σαλαμίνοσ. Τοῦ ἐπιφυλάχθηκε θερμὴ ὑποδοχὴ καὶ στή συνέχεια ἔγινε στὸ Μητροπολιτικὸ ναὸ Σωτῆροσ ἢ τελετὴ τῆς ἐγκαθίδρουσῆς του. Τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ 11 Φεβρουαρίου μετέβη στή Λεμεσό, ὅπου τοῦ ἔγινε παρόμοια ὑποδοχὴ.

Ὁ Κιτίου Ἀνθιμοσ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἀγώνων τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ γιὰ ἀποτίναξη τοῦ ἀποικιακοῦ ζυγοῦ, ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς στενότεροσ συνεργάτεσ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'. Κατὰ τὸν ἀπελευθερωτικό Ἀγώνα 1955-59 ἔλαβε ἐνεργὸ μέρος, ἀποτελώντας τὸν σύνδεσμο μετὰξὺ τοῦ στρατιωτικοῦ Ἀρχηγοῦ τῆσ ΕΟΚΑ, στρατηγοῦ Γεωργίου Γρίβα-Διγενῆ, καὶ τῆσ Ἑλληνικῆσ Κυβερνήσεωσ. Μετὰ τὴ σύλληψη καὶ ἐξορία τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου καὶ τοῦ Μητροπολίτου Κυρηνείασ στίσ 9 Μαρτίου 1956, ὁ Ἀνθιμοσ, ὡσ ὁ μόνοσ Μητροπολίτησ πού παρέμενε στή νῆσο, ἀνέλαβε καθήκοντα «Ἐθναρχεῦοντοσ», ἀρνούμενοσ κάθε συνεργασία μὲ τίσ ἀγγλικῆσ Ἀρχέσ ἐφ' ὅσον ὁ Μακάριοσ παρέμενε ἐξόριστοσ. Ἀπέρριψε κατηγορηματικά κάθε πρότα-

ση τῶν ἀποικιοκρατῶν νά διαπραγματευθεῖ μαζί τοὺσ ὁποιοσδήποτε προτάσεισ γιὰ λύση τοῦ Κυπριακοῦ (Σύνταγμα Ράντκλιφ κ.τ.τ.) ἐρήμην τοῦ νομίμου ἐκπροσώπου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, Ἐθνάρχου Μακαρίου Γ'.

Ἐξ αἰτίας τῆσ σθεναρῆσ καὶ πατριωτικῆσ αὐτῆσ στάσεισ του, συνελήφθη ἀπὸ τοὺσ Ἄγγλοσ στίσ 29 Αὐγούστου 1956 ἐνῶ βρισκόταν στήν Ἀρχιεπισκοπή καὶ μεταφέρθηκε στή Μητρόπολη Λάρνακοσ ὅπου τέθηκε ὑπὸ αὐστηρὸ περιορισμὸ μέχρι τίσ 4 Ἀπριλίου 1957 ὅποτε, μὲ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Μακαρίου ἀπὸ τὴν ἐξορία τῶν Σεῦχελλῶν, ἦρθη καὶ ὁ δικὸσ του περιορισμόσ.

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κύριος Ἀθανάσιος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου στήν ἱερά μονή Παναγίας Τρικουκκιωτίσσης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῶν Θεοφανίων στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας. Μέ τό πέρασ τοῦ Ἁγιασμοῦ ἐν πομπῇ κατευθύνθηκε στήν ἀποβάθρα τοῦ παλαιοῦ λιμανιοῦ τῆς Λεμεσοῦ, ὅπου ἔγινε ὁ καθιερωμένος ἁγιασμός τῶν ὑδάτων καί ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτοργο στήν ἱερά μονή Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀλαμάνου προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου.

ΤΡΙΤΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, κατά τήν ὁποία ἄγει τά ὄνομαστήριά του, στόν Μητροπολιτικό Ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ. Ἀκολούθως τέλεσε τό μνημόσυνο τοῦ στρατηγοῦ Γεωργίου Γρίβα Διγενῆ.

ΔΕΥΤΕΡΑ 23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Συνοικισμοῦ Ἀρχ. Μακαρίου Γ'.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου

τῆς κοινότητος Ἀψιοῦς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου.

ΠΕΜΠΤΗ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου τῆς κοινότητος Πεντακώμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας.

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΕΜΠΤΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Χαραλάμπους τῆς κοινότητος Ἐρήμης.

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

ΤΡΙΤΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς ἐπί τῆ 24ῃ ἑπετείῳ τῆς εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίας του.

ΠΕΜΠΤΗ 16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος τῆς κοινότητος Μοναγρουλλίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητος Ἐπισκοπῆς.

ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἱερά μονή Συμβούλου Χριστοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητος Παρεκκλησιᾶς.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἀ' Κατανυκτικοῦ Ἐσπερινοῦ (τῆς συγχωρήσε-

Ἰανουαρίου, Φεβρουαρίου καί Μαρτίου

ως) στόν ἱερό ναό Ἁγίων Παΐσιου καί Ἄρσεινου.

TETARTH 1 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων στήν ἱερά μονή Παναγίας Τρικουκκιωτίσσης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Α' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας Πυργωτίσσης τῆς κοινότητας Πύργου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῆς Α' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν (τῆς Ὁρθοδοξίας) στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέου Μέσα Γειτονιάς, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε εἰς πρεσβύτερον τόν εὐλαβέστατο διάκονο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας π. Ἀλέξιο Τυχώνωφ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τή Β' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης τῆς κοινότητας Ὑψωνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν καθεδρικό ναό ἀποστόλου Βαρνάβα Λευκωσίας, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου καί συλλειτουργούντων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, κατά τή διάρκεια τοῦ ὁποίου ἐτελέσθη ἡ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου Πάφου κ. Τυτικοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Γ' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας Τριχερούσης.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῆς Γ' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν (τῆς Σταυροπροσκυνήσεως) στόν ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Συνοικισμοῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Δ' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Κάτω Πολεμιδιῶν.

ΣΑΒΒΑΤΟ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν πανηγυρίζοντα καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας συλλειτουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βόστρον κ. Τιμοθέου, κατά τή διάρκεια τοῦ ὁποίου χειροτόνησε εἰς πρεσβύτερον τόν εὐλαβέστατο διάκονο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας π. Γεώργιο Χούρι. Ἀκολούθως προεξήρχε Δοξολογίας μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τῆς 25ης Μαρτίου 1821.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῆς Δ' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν (τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος) στόν ἱερό ναό Παναγίας Γλυκιωτίσσης τοῦ ὁμῶνυμου Συνοικισμοῦ.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ε' Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τίς τέσσερες Στάσεις τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο κατά τή διάρκεια τῆς ἀγρυπνίας τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου στήν ἱερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία καί τόν Μεγάλο Ἀγιασμό τῶν Θεοφανίων στόν ἱερό ναό Ἁγίων Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης παρά τόν Ἅγιο Τύχωνα καί ἀκολούθως ἐν πομπῇ κατευθύνθηκε μετά τῶν πιστῶν σέ παραλιακή περιοχὴ τῆς Ἀμαθοῦντος, ὅπου ἔγινε ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στή θάλασσα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητος Βουνίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης Ὑψωνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στήν ἱερά μονή Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀλαμάνου προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου.

ΤΡΙΤΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἀντωνίου.

Συγχοροστάτησε κατά τή διάρκεια τοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, χοροστατοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Παρέστη συμπροσευχόμενος σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, μέ τήν εὐκαιρία

τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητος.

Συγχοροστάτησε μέ ἄλλους Ἀρχιερεῖς κατά τή διάρκεια τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱερό ναό Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου καί ἁγίου Φιλουμένου τῆς Ἐξαρχίας τοῦ Παναγίου Τάφου στήν Κύπρο, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βόστρον κ. Τιμοθέου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσοπλατυτέρας τῆς κοινότητος Παραμύθας.

ΤΡΙΤΗ 24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ὑπαπαντῆς τῆς κοινότητος Πεντακώμου.

ΠΕΜΠΤΗ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου καί Ὁσίας Φωτεινῆς συνοικισμού Κολοσσίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Χαραλάμπους τῆς κοινότητος Ἐρήμης.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Τριχερούσας.

Ἰανουαρίου, Φεβρουαρίου καὶ Μαρτίου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος τῆς κοινότητας Μοναγρουλλίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Πελενδρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Κάτω Πολεμιδιῶν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Α' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας Ἐλεούσης τῆς κοινότητας Τριμίκλινης.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τή Β' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στό παρεκκλήσιο Ἁγίας Εἰρήνης τῆς Χρυσοβαλάντου στό Γενικό Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ: Συμετέσχε σέ Πολυαρχιερατικό Συλλεῖτουργο στόν καθεδρικό ναό ἀποστόλου Βαρνάβα Λευκωσίας, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεωργίου καί συλλειτουργούντων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, κατά τή διάρκεια τοῦ ὁποῖου ἐτελέσθη ἡ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου Πάφου κ. Τυχικοῦ.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε

καί ἀνέγνωσε τήν Γ' Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας τῆς κοινότητας Ἄγροῦ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ἱερό ναό Ἁγίου Λουκά τοῦ Ἰατροῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητας Ἀκρωτηρίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ καί ἀνέγνωσε τήν Δ' στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς κοινότητας Λόφου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία καί προέστη τῆς πανηγυρικῆς Δοξολογίας στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Κάτω Πολεμιδιῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου στόν ἱερό ναό Παναγίας Ἰαματικῆς τῆς κοινότητας Ἀρακαπᾶ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Με λαμπρότητα ή Λεμεσός έόρτασε τά Άγια Θεοφάνια. Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Άθανάσιος προεξήρχε τής ακολουθίας τών Θεοφανίων στόν Καθεδρικό ναό Άγίας Νάπας στήν παρουσία τοῦ Δημάρχου Λεμεσού, καί άλλων πολιτειακῶν καί στρατιωτικῶν Άρχῶν. Άκολουθῶς σχηματίστηκε πορεία πρὸς τήν ἀποβάθρα τοῦ παλαιοῦ λιμανιοῦ, ὅπου πραγματοποιήθηκε ή ρίψη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στή θάλασσα.

Ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία καί τόν Μέγα Άγιασμό στόν ιερό ναό Ἁγίων Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης. Μετά τό τέλος τής Θείας Λειτουργίας ἔγινε ή ρίψη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στόν θαλάσσιο χῶρο κοντά στό ξενοδοχεῖο "Four Seasons".

Τήν Κυριακή 15 Ἰανουαρίου, τελέστηκε Ἀρχιερατικό Συλλειτουργο στήν ιερά Μονή Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀλαμάνου. Τῆς Θείας Λειτουργίας προεξήρχε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος καί συλλειτουργήσαν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Άθανάσιος καί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος.

Μέσα σέ πανηγυρικό κλίμα τελέστηκε τό ἀπόγευμα τῆς Τρίτης 17 Ἰανουαρίου, στόν Μητροπολιτικό ἱερό ναό Παναγίας Παντανάσσης, ὁ Πανηγυρικός Ἑσπερινός μέ τήν εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἡμέρα κατά τήν ὁποία ἄγει τά ὄνομαστήριά του ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Στίς 18 Ἰανουαρίου τό πρωί τελέστηκε πανηγυρική Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία ἱερουργοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου. Τά ἀναλόγια κό-

σησε ἐπαξίως ἡ χορωδία τῆς Μητροπόλεώς μας «Ρωμανός ὁ Μελωδός», ὑπό τή διεύθυνση τοῦ Πρωτ. Νικολάου Λυμπουρίδη. Τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Πρωτ. Στυλιανός Κωνσταντίνου. Στή Θεία Λειτουργία παρευρέθησαν ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως κ. Νίκος Νικολαΐδης, Δημοτικοί σύμβουλοι, βουλευτές, ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ καί τῆς Ἀστυνομικῆς Διεύθυνσης Λεμεσοῦ, σημαιοφόροι μαθητές ἀπό ὅλα τά σχολεῖα τῆς πόλεώς μας, ἄλλοι ἐπίσημοι καί πλῆθος κόσμος. Καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ἡμέρας ὁ Πανιερώτατος δεχόταν τίς εὐχές τοῦ κόσμου στόν Μητροπολιτικό Οἶκο.

Στήν παρουσίαση τῆς ποιητικῆς συλλογῆς «Ἀκροβάτες τοῦ Ὀνειρίου» 70 ἐπί δύο Χαϊκού, παρευρέθηκε καί ἀπηύθυνε χαιρετισμό, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, τήν Κυριακή 22 Ἰανουαρίου. Τά ποιήματα ἔγραψαν ἡ κ. Μαρία Μαρτίδου Θεοφάνους, Διευθύντρια τοῦ Λυκείου Ἀπ. Λουκά καί ὁ κ. Γιάννος Παναγιώτου. Ἡ παρουσίαση πραγματοποιήθηκε στό Δημοτικό Θέατρο Ὑψωνα. Ὅλα τά ἔσοδα θά διατεθοῦν γιά τήν ἐνίσχυση τῶν «Γευμάτων Ἀγάπης» τῆς Μητροπόλεώς μας.

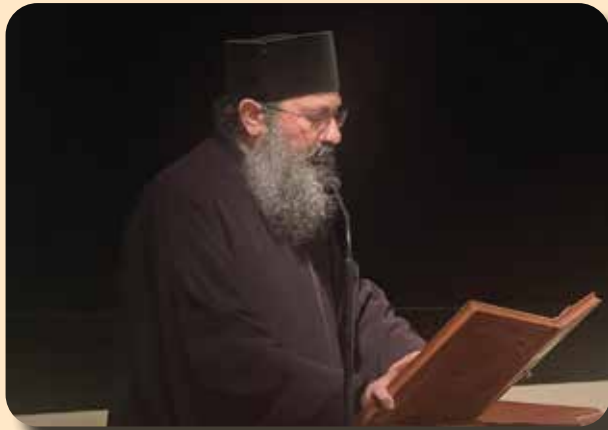

Τελέστηκε τήν Κυριακή 29 Ἰανουαρίου, στόν ἱερό Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας, τό μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κυροῦ Χρυσάνθου. Τοῦ μνημοσύνου προέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος.

Τά Θυρανοίξια τοῦ ἀνακαινισμένου παρεκκλησίου πού βρίσκεται στόν προαύλιο χώρο τοῦ Ἰδρύματος Θεοτόκος, τέλεσε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, στίς 30 Ἰανουαρίου. Μετά τό πέρας τῶν θυρανοίξιων ὁ Πανιερώτατος εὐλόγησε τήν πρωτοχρονιάτικη πίτα τοῦ Ἰδρύματος, πλαισιωμένος ἀπό τόν διευθυντή τοῦ Θεοτόκος Δρ. Ἀντώνη Γκανᾶ, μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, τό προσωπικό καθώς ἐπίσης καί φίλους τοῦ Ἰδρύματος. Παράλληλα ἐξέφρασε τή χαρά του γιά τό ἀξιέπαινο ἔργο πού ἐπιτελεῖ τό Ἴδρυμα Θεοτόκος, ἀλλά καί γιά τήν εὐδότηση τῶν στόχων του γιά τό καλό τῶν ἀτόμων μέ ἀναπηρία.

Τήν Κυριακή 19 Φεβρουαρίου τό ἀπόγευμα, πραγματοποιήθηκε στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς Μητροπόλεως μας ἡ Γιορτή τῆς Μητέρας, τήν ὁποία διοργάνωσαν οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐνοριακοί Σύνδεσμοι Γυναικῶν. Ἡ ἐκδήλωση ἄρχισε μέ χαιρετισμό ἀπό τήν πρεσβυτέρα κ. Σοφία Βοσκοῦ, Πρόεδρο τῶν Ὁρθοδόξων Ἐνοριακῶν Συνδέσμων Γυναικῶν. Ἀκολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Τραγούδησαν: Τζένη Καραπατάκη, Μιλτώ Κωνσταντίνου, Γιώργος Ἀσαρτζής καί Εὐτυχία Ἀθηνοδώρου. Ἀκολούθησε βιντεοπροβολή: «Ἡρωίδες, Ὁμολογήτριες καί Μάρτυρες ἐπί Ὀθωμανοκρατίας στήν Κύπρο (1571-1878)», πού ἐτοιμάσθηκε ἀπό τή

Δρα Γιώτα Παρασκευᾶ Χατζηκώστα. Τήν παρουσίαση τῆς ἐκδήλωσης ἀνέλαβε ἡ πρεσβυτέρα κ. Κυριακή Μιχαηλίδου, τήν ὁποία τίμησε ὁ Μητροπολίτης μας. Ἀνέφερε χαρακτηριστικά ὁ Πρωτοσύγκελλός μας Ἀρχιμανδρίτης Ἰσαάκ: «Μέ ἀπόφαση τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου, ἡ Μητρόπολή μας τιμᾶ τή συνεργάτιδά μας γιά ὀλόκληρα 24 χρόνια, πρεσβυτέρα κ. Κυριακή Μιχαηλίδου, γιά νά τήν εὐχαριστήσῃ πού μᾶς στηρίζει μέ πολλή

ύπομονή και αγάπη για ό,τι χρειαζοῦμε». Τὴν ὁμορφὴ ἐκδήλωση ἔκλεισε μὲ τὸν μεστό του λόγο ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας. Στὴν ἐκδήλωση παρευρέθηκαν μεταξύ ἄλλων ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος καὶ ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεώς μας, Ἀρχ. Ἰσαάκ.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος τὴν Πέμπτη 23 Φεβρουαρίου, παρευρέθηκε στὰ ἐγκαίνια τοῦ Μνημείου γιὰ τοὺς Ἀσσιῶτες Ἀγνοούμενους στὸν δῆμο Ὑψωνα. Ὁ Θεοφιλέστατος τέλεσε Ἁγιασμό καὶ Δέηση γιὰ ἀνεύρεση τῶν Ἀγνοούμενων. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Μνημείου τέλεσαν ὁ ἔντιμος Ὑπουργός Μεταφορῶν κ. Γιάννης Καροῦσος καὶ ὁ Δήμαρχος Ὑψωνα κ. Παντελής Γεωργίου. Τὸ μνημεῖο εἶναι

ἀφιερωμένο σὲ πέντε ἀγνοούμενους Ἀσσιῶτες, οἱ οἰκογένειες τῶν ὁποίων βρῆκαν φιλοξενία στὸν Δῆμο Ὑψωνα τὰ δύσκολα χρόνια μετὰ τὴν τουρκικὴ εἰσβολή.

Τὴν Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος παρευρέθηκε καὶ τέλεσε τὸν Ἁγιασμό στὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Πάρκου τοῦ παλαιοχριστιανικοῦ ναοῦ Προφήτη Ἡλία στὸν Δῆμο Γερμασόγειας. Τὰ ἐγκαίνια τέλεσαν ὁ ἔντιμος Ὑπουργός Μεταφορῶν κ. Γιάννης Καροῦσος καὶ ὁ Δήμαρχος Γερμασόγειας κ. Κυριάκος Ξυδιᾶς. Πρόκειται γιὰ ἐρεῖπια παλαιοχριστιανικῆς ἀψίδας ἐκκλησίας ἀφιερωμένης στὸν Προφήτη Ἡλία, πού ἐντοπίστηκε τὸ 2001 ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἀρχαιοτήτων καὶ στή συνέχεια ἀποκαλύφθηκαν τὰ θεμέλια μίας μονόκλιτης ξυλόστεγης παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς. Εἰκάζεται ὅτι ἡ καταστροφὴ τοῦ ναοῦ ὀφείλεται σὲ πυρκαγιά. Στὸν χῶρο σήμερα κατασκευάστηκε στέγαστρο γιὰ τὰ ἐρεῖπια τοῦ ναοῦ καὶ τὰ σωζόμενα προκτίσματά του καὶ ἔγινε ἡ τοπιοτέχνηση τοῦ γύρω χώρου.

Μὲ λαμπρότητα καὶ μὲ τὴ συμμετοχὴ πλήθους πιστῶν ἡ Μητρόπολις μας τίμησε τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στίς 5 Μαρτίου. Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος λειτούργησε καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερό ναὸ Ἀποστόλου Ἀνδρέα στὴ Μέσα Γειτονιά. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας τέλεσε τὴν εἰς πρεσβύτερο χειροτονία τοῦ π. Ἀλεξίου Τύχωνοφ. Πρὶν τὴν ἀπόλυση ἀκολούθησε ἡ λιτάνευση τῶν ἱερῶν εἰκόνων γύρω ἀπὸ τὸν ναό. Τὴν ἴδια ἡμέρα στὸν ἱερό ναὸ Τιμίου Σταυροῦ Π. Πολεμειδιῶν λειτούργησε καὶ κήρυξε τὸν θεῖο λόγο ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος. Ὁ Θεοφιλέστατος στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας τέλεσε καὶ τὸ ἐθνικὸ μνημόσυνο τοῦ ἥρωα τῆς ΕΟΚΑ Γρηγόρη Αὐξεντίου. Στὴ Θεία Λειτουργία παρέστησαν μεταξύ ἄλλων ἡ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ἀννίτα

Δημητρίου, Βουλευτές, τοπικές, αστυνομικές και στρατιωτικές Αρχές, καθώς και εκπρόσωποι τοπικών φορέων και συλλόγων. Μετά τό πέρας τής ακολουθίας ἀκολούθησε πομπή πρός τό οἶκημα τοῦ Ὁμίλου «Ζήδρος», ὅπου τελέστηκε τρισάγιο καί ἔγινε κατάθεση στεφάνων.

Στίς 11 Μαρτίου Σάββατο τής Β' Ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, τελέστηκε Ἀρχιερατικό Συλλεῖ-
τουργο στόν ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα στόν Ὑψωνα. Τοῦ Ὁρθρου καί τής Θείας Λειτουργίας
προεξήρχε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος συλλειτουργοῦντος τοῦ
Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου. Κατά τή διάρκεια τής Θείας Λειτουργ-
γίας ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος χειροτόνησε σέ πρεσβύτερο τόν
ἱερολογιώτατο π. Ἀββακούμ Ἐλπιδοφόρου.

Κατά τή Β' Κυριακή τής Ἁγίας καί Μεγά-
λης Τεσσαρακοστῆς, ἡμέρα κατά τήν ὁποία
ἡ ἐκκλησία μας τιμᾷ τή μνήμη τοῦ Ἁγίου
Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης,
ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθα-
νάσιος καί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος

Άμαθοῦντος κ. Νικόλαος συμμετείχαν στό Ἀρχιερατικό Συλλεῖτουργο, πού πραγματοποιήθηκε στόν ἱερό Καθεδρικό ναό τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα στή Λευκωσία. Κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας τελέστηκε ἡ εἰς Ἐπίσκοπο χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου Πάφου κ. Τυχηκοῦ.

Ἡ Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ὁρθοδοξίας, ἡ Βουλή τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καί ἡ Ἱερά Μητρόπολη Λεμεσοῦ πραγματοποίησαν τό Σάββατο 18 Μαρτίου, τήν παρουσίαση τοῦ τόμου “ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ, οἱ ναοί τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἀνά τόν κόσμον”. Ἡ ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας. Ὁ τόμος προβάλλει συνολικά 37 ναούς τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ, περιλαμβανομένων τῶν δύο ναῶν σέ Λευκωσία καί Πάφο καί ἐπιχειρεῖ νά φέρει στό προσκήνιο τό θέμα τῆς μετατροπῆς τῆς

Ἀγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως σέ τζαμί. Στήν ἐκδήλωση ἀπηύθυναν χαιρετισμό ἡ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ἀννίτα Δημητρίου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς κυπριακῆς Βουλῆς στή ΔΣΟ βουλευτής κ. Πανίκος Λεωνίδου, ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης καί ὁ Ἀντιπρύτανης Ἀκαδημαϊκῶν Ὑποθέσεων τοῦ ΤΕΠΑΚ Δρ Παντελεήμων Κελίρης. Ἀκολούθησε προβολή ὀπτικοακουστικοῦ ὑλικοῦ καί σχετικές ὁμιλίες. Ἡ ἐκδήλωση ἔκλεισε μέ καλλιτεχνικό πρόγραμμα ἀπό τή χορωδία τοῦ Δήμου Μέσα Γειτονιάς.

Μέ λαμπρότητα ἐορτάστηκε καί φέτος ἡ Θεομητορική ἐορτή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καί ἡ Ἐθνική Παλιγγενεσία τοῦ 1821 στή Μητρόπολή μας. Τήν παραμονή τῆς ἐορτῆς στόν ἑσπερινό ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος χοροστάτησε στόν ἱερό ναό Πα-

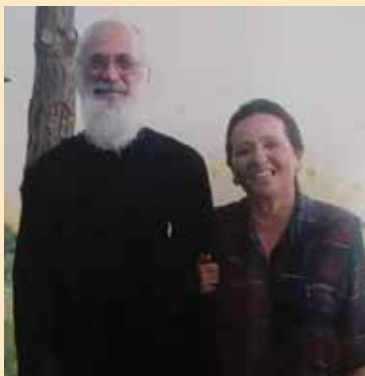

ναγίας Εὐαγγελιστρίας στή Κάτω Πολεμίδια. Τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τελέστηκε πανηγυρική Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας, προεξάρχοντας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βόστρων κ. Τιμοθέου καί συλλειτουργοῦντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου. Κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ Πανιερώτατος χειροτόνησε εἰς πρεσβύτερο τόν διάκονο τοῦ ναοῦ, π. Γεώργιο Χοῦρι. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἀκολούθησε πανηγυρική Δοξολογία γιά τήν Ἐθνική Ἐπέτειο, τῆς ὁποίας προεξῆρχε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας. Τήν Κυβέρνηση ἐκπροσώπησε ἡ Ὑφυπουργός

Ναυτιλίας κ. Μαρίνα Χατζημανώλη, ἐνῶ παρέστησαν Δήμαρχοι τῆς μεζονος Λεμεσοῦ, πολιτειακοί ἄρχοντες, βουλευτές, ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ καί τῆς Ἀστυνομίας. Τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ἡ Πρώτη Λειτουργός Ἐκπαίδευσης κ. Ζωή Ὀδυσσέως Πολυδώρου. Στή μαθητική παρέλαση πού ἀκολούθησε, τήν Ἱερά Μητρόπολη Λεμεσοῦ ἐκπροσώπησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος.

ΕΚΔΗΜΙΑ ΙΕΡΕΩΣ

Ὁ π. Παρασκευᾶς Παρασκευᾶ γεννήθηκε στίς 7 Ἰουλίου τοῦ 1937 στή Μιά Μηλιά. Σπούδασε στή Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν. Ἐργάστηκε μέ ζήλο ὡς καθηγητής στή Μέση Ἐκπαίδευση, ἀπό τήν ὁποία ἀφυπηρέτησε ὡς Βοηθός Διευθυντής ἀφήνοντας τίς καλύτερες ἀναμνήσεις στους μαθητές του. Ἡ προσφορά του στόν ἀπελευθερωτικό ἀγῶνα τοῦ 1955-59 ὑπῆρξε πολύτιμη καί οὐσιαστική. Ἐργάστηκε ὡς ἱεροκήρυκας καί κατηχητής τῆς Μητροπόλεώς μας καί ὑπῆρξε σημαντικό στέλεχος τοῦ Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολικοῦ Συλλόγου “Ὁ Μέγας Βασίλειος”. Χειροτονήθηκε Διάκονος στίς 27 Μαρτίου 1999 καί Πρεσβύτερος στίς 4 Ἀπριλί-

ου τοῦ ἰδίου ἔτους. Διακόνησε ὡς ἐφημέριος στόν Ἱ. Ν. Ἁγίου Γεωργίου Φραγκοῦδη. Διετέλεσε πνευματικός καί ἱεροκήρυκας σέ στρατιωτικές μονάδες τῆς Λεμεσοῦ. Πολλοί ἄνθρωποι κατέφευγαν κάτω ἀπό τό πετραχήλι του, ὅπου τούς ἀνέπαυε καί τούς παρηγοροῦσε μέ τόν ἀπλό καί ἔνθερμο λόγο του. Ἄνθρωπος πνευματικός, εὐγενικός, μειλίχιος, καταδεκτικός, ἐλεήμων καί πατέρας γιά ὅλους.

Συμπαραστάτης καί συνοδοιπόρος του ἡ πρεσβυτέρα του Κυριακή. Φιλόλογος, Λυκειάρχης, Λογοτέχνης, Κατηγήτρια καί ὑπόδειγμα ἐναρέτου χριστιανῆς πρεσβυτέρας, ἡ ὁποία κοιμήθηκε στίς 25 Ἰουλίου 2022. Ὁ π. Παρασκευᾶς κοιμήθηκε ἐν Κυρίῳ στίς 22 Δεκεμβρίου 2022. Αἰωνία αὐτῶν ἡ μνήμη.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΩΣ ΑΤΕΛΕΥΤΗΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Συγγραφέας: Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας (Ζάχαρου)

Έκδόσεις: Ίερά Σταυροπηγιακή Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Άγγλιας

Όσο περισσότερο τριβεται κάποιος με τή θεία ενέργεια στην πράξη τής προσευχής, τόσο εξαλείφεται τό κάλυμμα τής καρδιάς. Όταν συσσωρευθει αυτή ή ενέργεια, τό κάλυμμα αίρεται τελείως, ή βαθειά καρδιά άνοίγει και τότε ό νοϋς του ανθρώπου βρίσκει τόν τόπο του, όπου τελειουργείται τό φοβερόν τής παραστάσεως. Ό όρατός κόσμος υποχωρεί και ό άνώτερος, ό πνευματικός γίνεται ψαυστή πραγματικότητα. Ό νοϋς παύει νά διαλογίζεται και σιγά μέ άκρα προσοχή. Η καρδιά πληροϋται από ένα ζωποιοό φόβο ευλαβείας. Η άναπνοή συστέλλεται και ό Θεός γίνεται «τά πάντα έν πάσι».

Παίρω τόν πόνο σου μακριά

Συγγραφέας: Gabriel Romanos

Έκδόσεις: Θύρα

Ό συγγραφέας Gabriel Romanos στό πρώτο του αυτό μυθιστόρημα καθλώνει μέ μία ιστορία, πού θά άγγιξει ευαίσθητες χορδές κάθε άναγνώστη. Ένα παράξενο και άνεξηγήτο όνειρο έρχεται νά ταράξει τήν καθημερινή ζωή τής Αμάλθειας. Από πού έρχεται αυτό τό όνειρο; Είναι άνάμνηση ενός πραγματικοϋ γεγονότος ή έκδήλωση κάποιων άσυνειδητων καταπιεσμένων συναισθημάτων; Η γνωριμία της όμως μέ μία παρέα από ξεχωριστά παιδιά, πού θά γίνουν ή οίκογένειά της, έπουλώνει τίς πληγές της και τήν κάνει νά έλπίζει. Η άγάπη χτυπάει τήν πόρτα της. Η ζωή τήν ανεβάζει στην κορυφή τής έπαγγελματικής καταξίωσης. Και από εκεί τή ρίχνει βαθιά σ' έναν πόνο χωρίς παρηγοριά. Τί μπορεί νά γιατρέψει αυτόν τόν πόνο; Τί μπορεί νά τήν κάνει νά τακτοποιήσει τόν ταραγμένο κόσμο της και νά μπορέσει νά άγαπήσει άληθινά; Υπάρχει ένα δυνατό παυσίπονο, ένα παυσί-λυπο πού νά κρατάει για πάντα; Η ιστορία της Αμάλθειας και τών φίλων της, γεμάτη από άπροσδόκητες άνατροπές και άποκαλύψεις είναι ένα ψυχολογικό ταξίδι μέσα στά στενά μονοπάτια τών ανθρωπίνων σχέσεων. Μέχρι πόσο μπορεί νά κρατά κανείς ζωντανή τήν έλπίδα μέσα στό σκοτεινιασμένο πέλαγος τής ζωής;

Όταν γελάει ό Ουρανός 7, Θηρία και Θηριοδασαστές 1

Συγγραφέας: Άννα Ίακώβου

Έκδόσεις: Άθως παιδικά

Η σειρά “Όταν γελάει ό Ουρανός”, φέρνει κοντά στά παιδιά ιστορίες από τά συναξάρια τών άγίων, ιστορίες πού προκαλούν τό δέος αλλά και τό χαμόγελο.

Τό βιβλίο αυτό είναι τό έβδομο τής σειράς, πού αγαπήθηκε από μικρούς και μεγάλους. Μικρές και πολύ ξεχωριστές ιστορίες μέ πρωταγωνιστές «τρομερά» θηρία και άτρόμητους θηριοδασαστές, από τίς ζωές άγίων και άσκητών, πού έζησαν σέ άπόλυτη άρμονία μέ όλα τά πλάσματα του Θεοϋ. Λιοντάρια, σατζόχοιροι, άγριογούρουνα, δράκοντες και μυρμήγκια γίνονται μέ τίς συνήθειές τους άφορμή, για νά μās δείξουν οί γέροντες και οί άγιοι μέ ποιόν τρόπο πρέπει νά φερόμαστε στά ζώα και τό περιβάλλον μας.

ISSN 1986 - 1737